

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust.

JUGOSLA

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/1. Telefon 360

Uprava:

Marijin trg 8. Telefon 44

opisi se ne vračajo.

njem je priložiti znamko
za odgovor.

Sestanek v Marijanskih Laznih edgoden.

MASARYK SPREJME PAŠIČA V SVEČANI AVDIJENCI — PAŠIČ BO
MASARYKOV GOST.

Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Kakor
je doznava, so bili izpremenjeni sklepi
glede sestanka zastopnikov male an-
tante v Marijanskih Laznih. Dr. Beneš,
dr. Ninčić, Pašić, Duca in Bratiana se
sestanejo 24. avgusta v Pragi. Dan se-
stanka se je odgodil z ozirom na to,
da se poprej sestane svet zveze na-
rodov. Pred sestankom male antante v

Pragi, se sestane Pašić in dr. Beneš
v Marijanskih Laznih, kjer bosta raz-
pravljala o obnovitvi pogodbe med na-
šo državo in Češkoslovaško. Dr. Masa-
ryk sprejme Pašića v svečani avdijenci.
Poslal mu je že pismo, v katerem ga
vabi, naj pride na Češkoslovaško kot
njegov gost.

VSLED ODSOTNOSTI PAŠIČEVE-
GA NAMESTNIKA SE SEJA MINI-
STRSKEGA SVETA V PONDELJEK
NE BO VRŠILA.

Beograd, 19. avg. (Izv.) Zastop-
nik ministrskega predsednika in mi-
nister notranjih poslov Kosta Timoti-
jević je odpotoval v privatnih zade-
vah v Smederovo. Radi tega se ne
bo vršila v ponedeljek seja minist-
skega sveta.

POTOVANJE NAŠEGA ZUNANJE-
GA MINISTRA.

Beograd, 19. avg. (Izv.) Kakor se
doznava, odpotuje minister zunanjih
poslov dr. Ninčić iz Prage v Marijan-
ske Lazne, od kje pa v Zenevo, kjer
se udeležuje dne 1. septembra seja zve-
ze narodov. Potoval bo skupno z dr.
Benešem in Ducom. Sejam zveze na-
rodov bo dr. Ninčić prisostoval do
15. septembra.

DR. NINČIĆ PRED ODHODOM.

Beograd, 19. avg. (Izv.) Danes
dopoludne od 9. do 11. je razpravljaj
minister zunanjih poslov dr. Ninčić z
novoimenovanim jugoslovanskim po-
slanikom v Washingtonu dr. Trasi-
čem-Pavičcem. Jugoslov. pravnik
v Tiraniji lič je došel v Beograd,
da poroča ministru zunanjih poslov o
svojem delovanju.

NEMČIJA POŠILJA JUGOSLAVIJI
VAGONE.

Beograd, 19. avg. (Izv.) Promet-
no ministristvo je v imenu reparacij
prejelo iz Nemčije dvajset vagonov
Slede še nadaljnji vagoni.

ZEMLJORADNIŠKA STRANKA
OSTANE PRI SVOJI DOSEDANJI
POLITIKI.

Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Včeraj
je imel zemljoradniški klub svojo sejo,
na kateri je sklenil, da se bo vršila seja
glavne odeske jutri, dne 20. t. m. Na
tej seji se bo razpravljalo o bodočem
delovanju zemljoradniške stranke, ka-
kor tudi o programu strankinega kon-
gressa, ki se bo vršil v najkrajšem času
v kakem kraju Bozne. Klub, kakor tu-
di glavni odsek stranke izjavljata, da
stoji stranka na čisto razrednem stali-
šču in da nima nikakih stikov z me-
ščanskimi, kakor tudi komunističnimi
krogi, kakor jim to očitajo nekateri listi.
Stranka se bo tudi nadalje držala do-
sednjega programa in dosedanje tak-
tike in ne more biti o izpremembah
programa niti govora.

BOLGARSKI POSLANIK NA NAŠEM
DVORU — ŠPIJON?

Sofija, 19. avgusta. (Izv.) Bivši so-
fijski župan Grudnik se je razgovarjal
s sodnikom sofijske »Epohe«, pri čem-
er je izjavil, da je Kosta Todorov,
sedanji bolgarski poslanik na našem
dvoru, navaden ovaduh. S Todorom
sta bila svojčas skupaj v Solunu, kjer
se je izdajal Todorov za francoskega
policijskega uradnika in potrošal mno-
go denarja. Ta intervju je zbudil v
Sofiji veliko razburjenje.

ENVER PAŠA UBIT.

Moskva, 19. avg. (Izv.) »Agence
Havas« javlja: Glasom poročil iz
Moskve je bil Enver Paša, šef revo-
lucionarne armade v Buhari ubit v
neki bitki v južnem Turkestanu.

MADŽARSKA PROSI ZA SPRE-
JEM V ZVEZO NARODOV.

Budimpešta, 19. avg. (Izv.) Mad-
žarska vlada je naslovila na general-
nega tajnika zveze narodov nastopno
pismo: Z ozirom na dogodke, ki so se
odigrali zadnje jesen v Zapadni Mad-
žarski, je bila madžarska vlada pri-
morana prositi za odgoditev spreje-
ma na prihodnjo sejo narodov. Ta
prošnja Madžarske je bila ugodno
sprejeta, sicer pa smatra Madžarska
prejeto za zelo važno pripadati
tako čislani zvezi. Za to je madžar-
ska vlada svojemu ministru zunanjih
poslov grofu Banffyju naročila, naj o
tem razpravlja z zvezo narodov. V
slučaju, da bo Madžarska sprejeta,
bo on zastopal državo v zvezi na-
rodov.

Borzna poročila.

Berlin, 19. avgusta. (Izv.) Dunaj
155.50, Budimpešta 75.90, Milan
5652.90, Praga 3755.30, Pariz 9987.50,
London 5602.95, New York 1250.93,
Curih 23885.10.

Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Beo-
grajska borza danes ni poslovala.

Marijanske Lazni.

V prihodnjih dneh se sestanejo v Marijanskih Laznih kralj Aleksander,
prezident Masaryk in ministrska predsednika Beneš in Pašić, da podpisajo
končno ratifikacijo razširjene zavezniške pogodbe med Češkoslovaško in Jugo-
slavijo. V vsej evropski politični javnosti vznaja ta dogodek splošno pažnjo.
Londonska konferenca in nasprotje med Francijo in Anglijo stopa v ozadje. Čuti
se nova politična sila in aktivnost male antante.

Mala antanta je delo češkega državnika Beneša. Koj po prevratu je ta za-
popal pomen zveze Češkoslovaške republike z jugoslovansko kraljevino.
Uvidel je, da brez večje državne zaslombe ne more češkoslovaška republika
misliti na samostojno sodelovanje v evropski politiki. Napram edino odločujoči
volji zapadnih držav je hotel vzpostaviti novo politično silo v srednji in vzhodni
Evropi: malo antanto.

Z veliko državniško opreznostjo je šel na delo. Ustanovil je malo antanto
s čisto enostavnimi in ponižnimi nalogami: braniti mirovne pogodbe in onemo-
gočiti povratek habsburške dinastije na prestole srednjeevropskih držav, pred-
vsem Madžarske in Avstrije. Oprirajoč se na te naloge, ki so bile simpatične
tudi zapadnim velesilam, je dr. Beneš in z njim mala antanta stopala čedalje
pogostejše na plan. Mala antanta je dobila vedno večji ugled. Postajala je na-
samo posvetujoči činitelj med zapadnimi zavezniki glede politike v srednji in
vzhodni Evropi, temveč tudi samostojni nosilec lastnih interesov. Iz male za-
ščitne zveze je nastala taka politična sila, preko katere zapadne velesile ne
morejo preiti kar tako. To se je opazilo že pred genovsko konferenco. Na komaj
minuli londonski konferenci pa je Poincaré naravnost citiral malo antanto k
sodločevanju pri bodoči splošni razpravi o evropskih dolgovih in splošnem re-
paracijskem vprašanju.

V Marijanskih Laznih se ima to začasno razmerje držav male antante iz-
premeniti v pravo zaveznitvo in sicer gre tu predvsem za zvezo med Češko-
slovaško republiko in Jugoslavijo. Mala antanta se je že v dosedanjih kratki dobi
svoje obstoja izkazala kot eminentna mirovna sila v srednji Evropi. Tu
leži tista njena stran, katero je posebno angleška politika tako prijazno po-
zdravila in ki obeta nadaljno naklonjenost angleške diplomacije. V mirovno-
stni tiči glavni temelj njenega bodočega uspešnega dela.

Toda politične in druge razmere so se v Evropi temeljito izpremenile, iz-
stanja mirovne konsolidacije smo zašli v usodne razprave o gospodarskih in
finančnih problemih sedanjosti in bližnje bodočnosti. Pred temi vprašanji je v
nevarnosti celo zaveznitvo velike antante. Londonska konferenca se je razšla
brez pozitivnega izida, reparacijsko vprašanje in medzavezniški dolgov bode
najostrejša sporna točka bodoče politike.

Napram tem vprašanjem se mora konsolidirati tudi dosedanje zveznitvo
med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Dosedanja časna zveza se bo podaljšala
za 10 do 15 let. Ni dvoma, da obstojajo med obema državama ne samo politične
skupnosti, temveč tudi vsojemni interesi gospodarske in finančne narave. Obe
državi zavzemata v valutnem oziru nekako srednje stališče med zapadnimi dr-
žavami in pa med finančno propadlimi premaganci. Iz tega izhajajo nove naloge,
katerih ne treba skupno braniti. Predvsem pa se bo zaveznitvo strnilo radi večje
politične moči in ugleda pred zapadnimi velesilami. V tem vidimo zgodovinsko-
politično važnost sestanka v Marijanskih Laznih. Iz male antante naj se razvije
enakopraven politični činitelj evropske politike. Tu tiči fundament naše in če-
škoslovaške državne samostojnosti. Brez te politične hrbenice je zunanja po-
litika obeh držav nemogoča.

Pomen sestanka v Marijanskih Laznih leži tudi v tem, ker se z razširjeno
poglabitvijo male antante ustanavlja polagoma bodoči steber Rusije v Evropi.
Čim vsane Rusija iz sedanjega bednega stanja in se organizira v pravo poli-
tično moč, bo mala antanta prekoračila naloge samoobrambe ter prešla v okvir
vseslovenske politike.

Mi Jugoslavlani pa imamo še posebne interese v mali antanti. Samo preko
nje moremo izstopati v zunanji politiki. Zato mora biti naša naloga, da se v
njej uveljavimo s tisto praporico, ki odgovarja politični, vojaški in gospodarski
važnosti jugoslovanske države. In tozadevno je sprito slovanske vzajemnosti
češkoslovaškega naroda samo potrebno, da postavimo na zunanjopolitično arena
inicijativne, agilne, spretno in strokovno dobro pripravljene moči. Sodeč po
dejanjih našega zunanjega ministristva v zadnjih mesecih in vpoklicu dr. Ry-
bača in dr. Nešića v zunanje ministristvo je dr. Ninčić na potu dobrih uspehov.
V mali antanti zadobimo polagoma mesto, ki nam pritiče. Preko nje in z njeno
pomočjo stopajmo na plan in vedimo državo v gospodarsko blagostanje in v
sigurno bodočnost.

Nikdar si še dva slovanska naroda nista nstvarila praktične delovne za-
jednice, ki bi bila enaka mali antanti. Pozdravljati moramo naše državnike, da
so našli pravo razumevanje in vneto ambicijo, poglobiti to zunanjopolitično de-
lovno zajednico in stremeti za skupnimi cilji slovanske bodočnosti.

Splošna stavka vseh delavcev

ANGLIJA, FRANCIJA IN AMERIKA POKLICANE ZA VZPOSTAVITEV
SOLIDNIH GOSPODARSKIH ODOŠAJEV V EVROPI.

London, 19. avg. (Izv.) Wolfow
urad javlja: V včerajšnji seji General
Worker Union je stavil angleški
delavski voditelj Tillet predlog, da
se uprizeri splošna stavka delavcev
Evrope, ki bi naj trajala vse dotlej,
da se denarne veljave stabilizirajo.
Mir je bil bolj uničujoč, kot vojna sama.
Delavski voditelj Clynes je ugo-
varjal temu predlogu, češ da za ta

Budimpešta, 19. avgusta. (Izv.) Ka-
kor poroča »Nemzeti Ujsage«, se je
končala stavka v premogovnem okrož-
ju Szalgo Tarjan okoli 6000 delavcev,
ki so stavkali tri tedne, začne v nedeljo
zopet delati.

CENTRALNA AZIJA PROGLASILA
SAMOSTOJNOST.

Teheran, 19. avgusta. (Izv.) Wolfow
urad prinaša poročilo iz Buhare o pro-
klamanju samostojnosti centralne Azije.

Češkoslovaška želi pr'stop Bolgarije k mali antanti.

BOLGARIJA ŽELI NAJTESNEJŠE VEZI Z MALO ANTANTO.

Sofija, 19. avg. (Izv.) Listi priob-
čujejo vest, glasom katere je češko-
slovaška republika predlagala, naj se
Bolgariji dovoli vstop v malo antan-
to. »Echo de Bolgarie« komentira v
svojem uvodniku te vesti. Med dru-
gim pravi: Veseli nas vsak poizkus

zblizanja z našo državo. Bolgarija si
želi najtesnejših vez z malo antanto,
zlasti s češkoslovaško republiko. Kar
se pa tiče vstopa Bolgarije v kakrš-
nokoli politično kombinacijo, bi bili
taki poizmi si preuranjeni.

Prepovedan izvoz najvažnejših vrst žita.

Beograd, 19. avg. (Izv.) Vlada je
izdala dva sklepa v zmislu odločb
anketne komisije za pobijanje dragi-
nje. O prvem sklepu se ukinjajo iz-
voz pšenice vseh vrst, kakor tudi za

rž, ječmen, oves, koruzo in krupico.
Dalje je ministrski svet določil iz-
vozno ceno za svinjsko in gosjo
mast v izmeri 2.500 dinarjev za 100
kg.

Nova redukcija drž. uradništva.

Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Na podlagi
Državnih postav in določb se do kon-
ca meseca avgusta izvede nova redukcija
uradništva. O podrobnostih te redukcije bo
sklepala seja ministrskega sveta. — Če bo
moralo uradništvo po krivdi državne upra-

ve še dolgo živeti v taki mizeriji, kot živi
sedaj, potem bodo vse komisije za redukcijo
nepotrebne. uradništvo se bo reduciralo sa-
mo z izstopom iz državne službe, ostalo pa
bo reducirala beda, glad in bolezen.

Afera kraljeviča Gjordja se vedno bolj poostruje.

GJORDJE VSTAJA PRI SVOJIH ZAHTEVAH — VLADA PREDLAGA
SKRAJNE MERZ.

Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Danas-
nja »Politika« priobčuje: Na podlagi
sklepev kronskega sveta v Ljubljani je
vlada v Beogradu skušala pripraviti
Princa Gjorda do tega, da se sporazume
z njo. V ta namen je zastopnik
ministrskega predsednika razpravljaj s
Princem Georgom, ki pa je vztrajal pri
svojih zahtevah. Vlada se je na to o tej
zadevi zopet posvetovala in izdala

sklep, ki je bil včeraj brzojavno poslan
v Marijanske Lazne. Ako smo dobro
poučeni, pravi »Politika«, je vlada pre-
dlagala skrajne mere. Pričakuje se, da
se bo kralj strinjal s temi predlaganimi
merami.

Beograd, 19. avgusta. (Izv.) Minister
zunanjih poslov dr. Ninčić je sprejel
danes princa Georga in z njim razpravl-
jal celo uro.

Končni rezultati mednarodne šahov- ske tekme v Londonu.

DR. VIDMAR PRED RUBINSTEINOM NA 3. MESTU.

Po brzojavki, ki je danes došla v
Ljubljano je Ljubljancin dr. Vidmar obdr-
žal svojo pozicijo napram svetovnemu moj-
stru Rubinsteinu in dosegel tretje mesto

med mednarodnimi mojstri. Prvo mesto je v
končnem rezultatu ostalo Capablancu, dru-
go Aljuhinu, tretje dr. Vidmarju, četrto Ru-
binsteinu.

Avstrija še vedno išče rešitve.

POTOVANJA AVSTRIJSKEGA ZVEZNEGA KANCELARJA. — OBISK
V PRAGI IN BERLINU.

Dunaj, 19. avg. (Izv.) Avstrijski
zvezni kancelar dr. Seipel je včeraj
in danes sprejel zastopnike antantnih
sil, ob kateri priliki jih je opozoril na
peložaj, ki je nastal vsled izida lon-
donske konference. Ker se je avstrijs-
ska kreditna acija pred zvezo narod-
ov ponovno zavlekla in se je brez
krivde avstrijske vlade zavlekla
ustanovitve nove notne banke, so se
težkoče, s katerimi se ima boriti Av-
strija še poostrele. V zvezi s splošnim
peložajem se smatra tedaj avstrijski
problem ne le kot čisto finančen, tem-
več kot političen. Ker sodi avstrijska
vlada, da je ureditev njenih notranjih
razmer tudi spojena s srednjeevro-
pskim vprašanjem, se je odločila, da
stopi v osebne stike z vodilnimi dr-
žavniki treh sosednjih držav, ki imajo
največji vpliv na razvoj srednje-
evropskega položaja. Za to je nave-
zala stike z Berlinom, Rimom in Pra-

go. Zvezni kancelar dr. Seipel odpo-
tuje v nedeljo zvečer za en dan v
Prago, kjer se sestane s Češkoslova-
škim ministrskim predsednikom in
ministrom zunanjih poslov dr. Bene-
šem. V ponedeljek zvečer odpotuje
od tamkaj naravnost v Berlin, kjer ga
pričakuje nemški državni kancelar
dr. Wirth.

Praga, 19. avg. (Izv.) Češkoslo-
vaški tiskovni urad poroča: Radi
zadnjih političnih dogodkov in z ozi-
rom na rezultate londonske konfe-
rence, kakor tudi na novo zborova-
nje zveze narodov so se izmenjale
zadnje dni med Prago in Dunajem
informacije o položaju. Dunajska vlada
je izrazila željo, da bi se direktno
razgovarjala s češkoslovaško vlado
o splošnem položaju. V ta namen od-
potuje v Prago avstrijski zvezni kan-
celar dr. Seipel.

REZULTATI LJUDSKEGA ŠTETJA V ČEŠKOSLOVAŠKI.

Brno, 19. avgusta. (Izv.) V »Lidovih
novinah« objavlja predsednik statistič-
nega urada profesor dr. Weyr rezulta-
te ljudskega štetja po narodnostih. Po
tej statistiki je prebivalo 15. februarja
1921 v republiki 3.122.390 Nemcev,
8.759.186 Čehoslovakov, 745.935 Ma-
đarov, 75.656 Poljakov, 459.346 Rusov,

180.332 Židov in 23.235 pripadnikov
drugih narodnosti.

MADŽARSKA DEVIZNA CENTRALA
DELA V POLNEM OBSEGU.

Budimpešta, 19. avgusta. (Izv.) Ma-
đarska devizna centrala začne po
zaključju organizatoričnega dela v po-
nedeljek 21. t. m. v polnem obsegu zo-
pet obratovati.

„Avdilenca“.

Pod tem naslovom je objavil dr. Vladimir Ravnihar v včerajšnjem »Slov. Narodu« med drugim tudi, kako je prišlo do znanega kraljevskega manifestu Sokolstvu. Dotični odstavek se glasi:

»Ob dveh sem bil pozvan v vladno palačo. In o tej avdijenci hočem pravzaprav govoriti. V vzajemni dvorani gospoda pokrajinskega namestnika so bili minister dvora Jan-ković, minister Hribar poslanec Ljuba Jovanović, minister na razp., kraljev pobočnik in kapetan Pogačnik. Kronski svet v eni sosednih dvoran je še trgal. Pokrajinski namestnik mi je povedal, da hoče kralj izdati proglas Sokolstvu ter mi ga izročiti osebno. Za kakih deset minut sem videl prihajati kralja naglih korakov do vzprejemne dvorane. Ministri so odhajali od seje po drugi strani. Kralja je stopil do mene, mi podal roko ter čestital na lepo vspehi celotni prireditvi. Na to je sedel za pisalo mizo, ki je na njej ležal proglas, ga še enkrat pazno molče prečital od besede do besede, vzel svinčnik ter z krepkimi besedami podpisal. Zganivši polo je pristopil ter mi jo smehljaje izročil z besedami, da je to njegova poslanica Sokolstvu. Ne vem več, s kakšnimi besedami sem se zahvalil kralju. Vzhiten sem odhajal od historične avdijence z dragocenim dokumentom v roki.«

Štajen shod rudarjev v Zagorju.

Današnje občinske volitve.

—Z ozirom na občinske volitve v Zagorju, ki se vršijo danes, je sklicala narodno socialistična stranka v petek zvečer javen shod v Kino dvorani v Zagorju. Shod je bil sijajno obiskan in je pokazal politično zavednost rudarskih delavcev, kateri živijo dandanes v najstrašnejši bedi. Prvi je govoril predsednik krajevnih organizacij NSS Juh, ki je naglašal, da je narodno-socialistična stranka kot prva in edina smatrala za svojo dolžnost, sklicati pred občinskimi volitvami javen shod, da pouči rudarje o važnosti občinskih volitev, katerih izid mora pokazati, da za glavno povzročiteljico vsega zla med nami JDS kliče, ki se je skril za takozvano objektivno stranko ni več mesta v Zagorju. Pozval je rudarje, da gredo vsi na volišče in oddajo svoje glasove narodno-socialistični stranki.

—Za njim je govoril narodni poslanec Brandner, znan Zagorjancem še iz prajšnjih shodov. Rekel je, da ubogi rudarji gotovo niso z veseljem šli na današnji shod, ker so na dnevnem redu samo občinske volitve dočim rudarje tarejo dandanes, ko je moka že po 32 kron, vse druge skrbi. Če pa so kljub temu prišli na shod v tako ogromnem številu, so s tem pokazali svojo veliko politično zrelost. Govornik se je nato bavil z yladno akcijo proti draginji in je naglašal, da se s samim povišanjem izvozne carine draginski problem ne bo rešil; popolnoma iluzorna bo postala akcija, ako bodo naši zunanji odjemalci kljub povišanju izvoznih carin v naši državi ceneje dobavljati živila nego drugod. Za pobiranje draginje je treba prevzeti vse resnejše mere. Nato je govoril o korakih, ki so jih za rudarje povzelo opozicijske stranke v parlamentu in o stališču, ki ga je zavzel pri tej priliki minister za rude in šume

Računovič, ki je v parlamentu izjavil, da nima na podlagi dosedanjih zakonov nobene možnosti da bi Trb. prem. družbo prisilil, da izpolni zahteve rudarjev, dokler ne bo sprejet novi rudarski zakon, ki bo predvideval tudi to točko in ki pride v narodno skupščino v jesenskem zasedanju. Kar se pa ministra za soc. politiko tiče, katerega dolžnost je, pri mednih pogajanjih med delodajalci in delojemalci zastaviti svoj vpliv v korist šibkejših kar predvideva celo naša sicer reakcionarna ustava, ga je govornik ob priliki debate o budžetu ministerstva za soc. politiko opozoril, da mora brezpogojno delati na to, da zmaga rudarji v svoji borbi proti velekapitalistični židovski trb. premogokopni družbi ki sesa kri našega naroda, kar mu je minister dr. Žerjav tudi obljubil. Obljubam pa morajo slediti tudi dejanja, kar se do danes ni pokazalo! Vseled slabih razmer, v katerih živijo rudarji in kot protest proti današnjemu krivičnemu režimu, je potrebno, da pri občinskih volitvah zmagaajo zavedni proletarci. Taki občinski odbori bodo tudi doprinali k ublažitvi draginje, vsled česar je potrebno, da rudarji na dan volitev vsi gredo na volišče — tudi oni, ki so sklenili, ostati doma, ker bi sicer ojačevali reakcijo.

Govoru poslanca Brandnerja so zborovalci sledili z veliko pazljivostjo in so pritrdjevali njegovim izvajanjem. K besedi se je nato oglašal voditelj soc. demokratov Čobal, čigar govor je bil zadosti umirjen, dasi se je tekom dneva govorilo, da namerava narodnim socialistom prevzeti shod Čobal. Brez dvoma je Čobal svojo namero opustil, ko je videl, da so narodni socialisti na shodu dobro zastopani. Čobal je med drugim z zadovoljstvom vzel na znanje, da so narodni socialisti stali predlog za ukinitve zakona o zaščiti države. Rekel je, da je s tem zadeva zanj končana, dasi se nekateri še vedno ne morejo pomiriti glede tega glasovanja. Kakor prva dva govornika je tudi on povdarjal važnost občinskih volitev za proletarijat v Zagorju in sploh za celokupen delavski razred, ker je znano, da oni, ki vsak hip izpreminjajo svoje ime, nimajo nobenega zmisla za delavske interese. On bo ostal seveda zvest socialno demokratični ideji, za katero se je vestno boril celo svoje življenje, pa četudi bi nazadnje ostal sam.

Končno je prišlo do malega razjašnjevanja med Čobalom in poslancem Brandnerjem, ki je končalo v splošno zadovoljstvo vseh, na kar je predsednik zaključil ta mirni in lepo uspeši shod, kakršnih je bilo malo v Zagorju.

Danes, v nedeljo pa bo v Zagorju padla odločitev. Prepričani smo, da bodo rudarji v sedanjih težkih razmerah v polni meri storili svojo dolžnost in pokazali, da niso zadovoljni z bičem, ki jih tako neusmiljeno tepe. Prepričani smo, da bodo šli na volišče kljub agitaciji za abstinenco, katero vodijo neodgovorni elementi, ki nimajo smisla za pravo organizacijo in vsled tega ne more videti, da je ravno sedaj, ko rudarji stoje v težkem boju za svoj obstoj, potrebno, da se pokaže enotna volja vseh proletarcev boriti se proti kapitalistični politiki, kateregasibodi ime.

Rudarji trpin! Danes vsi na volišče!

All ste že član Jugoslovanske Matice?

Dr. Joža Glonar: „Jugoslovenstvo“ in to in ono.

V svojem torkovem podlistku »Cirilica« jugoslovenstvo in drugo« je med drugim »Jutro« omenilo tudi dva moja podlistka, ki sem ju bil zadnje dni napisal v »Jugoslaviji«. Podvomilo le o pravilnosti nekaterih mojih trditve, oz. izvajani, deloma pa jim priznalo opravičenost, s pristavkom, da je »v tem vprašanju (namreč glede znanstvenega termina »jugoslovenstvo« in političnega gesla »jugoslovenstvo«) treba bolj skupnega dela in dobre volje nego apriornega odklanjanja. Stvar se glasi lepo, toda da je samo lepa beseda brez prave vsebine za »Jutro«, nam dokazuje vsa zgodovina naših političnih debat v teku zadnjih treh let, dokazuje na zadnje »Jutro« podlistek sam, ki te lastne lepe besede desavuiru.

Naši politični boji, ki se odigravajo v publicističnih debatah zadnjih let, kažejo neprijetno lice velike nestvarnosti: zoper mirno, dostojno besedo se stavijo psovke, na znanstvene argumente se odgovarja s političnimi »Slogerji« ali z grožnjami, zoper utemeljeno »ratio« se stavi brutalna politična »voluntas«! Temu ali onemu bo še v spominu zgodovina »avtonomistične izjave kulturnih delavcev«. Naiven človek bi mislil, da imajo odrasli možje pravico, mirno in dostojno in javnosti izreči svoje politično mnenje — drugod mogoče, pri nas ne! »Jutro« se je vneto potrudilo, da napravi iz besede »kulturni delavec« navadno psovko, njegova priloga »Nijva« je izjavo primerjala z dimom, ki se

dviga iz svežega govna, drug list je obema sekundiral s tem, da je mogoče, ki so izjavo podpisali, imenovali kratkomo propalce, in v parlamentu se je našel politik, ki je pomenljivo namignil, da je vsa akcija delo avstrijankov. (Vse to pa teh ljudi ni oviralo, prav nič, mislili so, da je vse pozabljeno, in so dober četrt leta pozneje prosili razne »kulturne delavce«, naj jim gredo k neki njihovi politični prireditvi pomagat. Kot dekoracija? Ali kot ministrantje?) To je tudi špekulacija v naši publicistični metodi, ki računa s tem, da se čitatelj ne bo več spominjal, kaj je list pisal pred mesecem ali dvema, ali da v zadnjem odstavku članka, ki ga je prečital, ne bo več vedel, kaj stoji v prvem.

Civilizirani dokazuje pravico dinarskega plemena do hegemonije med drugim tudi z duševnimi potenciali, ki so iz tega — namreč dinarskega plemena! — izšle, in med drugimi našteje tudi Prešerna, Kopitarja in Miklošiča. Človek opozori na golo neznanstvenost takega dokazovanja in pokaže, da more tako pisanje izhajati samo iz dejstva, da se je tukaj znanstvenost usuznjala politiki, torej zatajila samo sebe! Ali misliš, da boš v takem ali enakem slučaju doživel publicističen dokaz, da je tvoja trditev napačna, tvoji argumenti nepravilni? Kaj še! Bodi zadovoljen, če bo »Nijva« napisala, da se tako pisati ne sme, in molči, da se ti ne zgodi kaj hujšega! Ali naj citiram številko »Jutra«, v katerem je ob času, ko je bila aktualna redukcija uradništva, v svojem uvodniku s prstom kazalo na uradnike v ljubljanski licejski knjižnici?

JDS in uradništvo.

Pred kratkim smo pisali v našem listu, kako da skrbni bankerotna Avstrija za svoje uradništvo s tem, da se uradništvu določajo prejemki za vsak mesec posebej, odgovarjajoče številkam življenjskega indeksa. Pravkar pa beremo v »novem programu« slovenskih demokratov, da obeta stranka uradništvu nove draginske doklade, ki bodo v primeru s številkami življenjskega indeksa! Prav tako. A kje bodo gospodje demokrati našli uradnika-naivneža, ki se jim bo vsedel na nove »indeksne« limanice? Dočim smo v našem listu že parkrat poročali o zadevi ter povedali, da je »statistična« paritetna komisija in indeks življenjskih potrebščin pri nas španska vas, se demokratska stranka in njen tisk do sedaj sploh nista brigala za to vprašanje.

Odkod ta nova ljubezen JDSarjev do uradništva? No, odgovor je lehak. Kakor sega potapljač se človek po vsaki bilki, tako sega JDS sedaj po »indeksu«, za katerega se poprej nikdar niso brigali, ker upajo, da jih bo rešil pogina. Če jim bo to uspelo, je drugo vprašanje. Znano je vendar, da pri nas ne obstoja nobena instanca, oziroma noben urad, ki bi se pečal z »indeksom«, da še več, tudi nimamo prav nobenih statističnih priprav.

In če hočete tudi nobenih za to sposobnih ljudi, če abstrahiramo od gospoda Ribnikarja, ki bi bil kot bivši mestni tržni nadzornik v to vsposobljen, — a menimo, da je kot uradnik IV. klase pri politični svoji delavnosti na take »malenkosti« že davno pozabil. Kaj torej napraviti! Prav nič; lepe demokratske fraze, posnete po poročilih našega lista — vsaj ne originalne — imajo edino svrhu nametati uradništvu za nekaj časa peska v oči. Ponavljamo, da ni prav nobenih priprav, da bi se ta programatična točka demokratov sploh mogla — udeležiti. In ne motimo se, če označimo tako početje z besedo, da se demokrati brijejo norca iz uradništva.

Toda stoji! Kaj pa če mislijo gospodje demokrati tako-le: Pri nas nimamo nobenih predpogojev za take stvari in tudi nobenega »mentaliteta«. A v Avstriji in v Nemčiji ga imajo, menda tudi celo na Češkem. Kaj ko bi se poslalo par — drago plačanih komisij v te dežele študirat to vprašanje? Na ta način bi se dalo zopet nekaj »zaradi«, saj na resno uvedbo honoriranja po indeksu tako ni mislili.

O kako potrepljiva je uradniška uboga para in ali nima pregovor prav: »Mundus vult decipi, ergo decipiatur.« Ali po domače: »Nič lažje nego ljudi prevarati in za norca imeti. Pa jih imejmo.«

„Jutro“.

Ko bo pisal zgodovinar kulturno-politično zgodovino Slovencev, bo moral nehoti s posebno pažnjo postati pri listu, ki je prišel izhajati po veliki svetovni vojni v slovenskem jeziku in se imenuje »Jutro«, dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko. Objektivi zgodovinar bo moral konstatirati, da je bil ta list dokument najtemnejše zgodovine slovenskega naroda, da so se okrog njega zbirali in odkladali v njem svoje duševne proizvode, degenerirani elementi našega rodu, neznačajneži, klevetniki denuncijanti in konfidenti.

V »državni štampariji kraljevine Srba, Hrvatov i Slovencev« je l. 1921 (že drugič po prevratu!) izšla »Srpska čitanka. Treća knjiga. Za IV. razred osnovnih škola u kraljevini Srba, Hrvatov i Slovencev«, ki sta jo sestavila Lj. M. Protić in V. D. Stojanović. V nji je pod skupnim naslovom »Srpske zemlje« našeta tudi »Slovenija« in neznan učenjak uči v tej knjigi srbske otroke, »da je slovenački govor doista samo narečje lepego srpskog jezika«. Bog te varuj, da bi kje napisal, da se na ta način takorekoč uradno s potvarjanjem resnice slovenščina ponižuje in kaže kot nekaj manj vrednega, ali da bi mogoče celo še razglabljal, odkod tako pisanje izhaja: ali iz ignorance ali pa iz kakih postranskih namenov, in katerih namenov? Najmanj, kar se ti lahko nameri, bo, da te bodo nagnali s »separatizmom« ali pa z »robsko dušo«! To je v naši polemiki sploh priljubljen in pogosto uspešen trik! Oficijski znanstveniki današnjega režima pridejo tu in tam v položaj, da govoré ali pišejo o znanstvenih faktih preteklosti ali sedanjosti. Vso preteklost in sedanjost pa gledajo s političnimi očmi in zato jih pri njihovem delu ne vodi toliko želja po spoznanju resnice, kolikor želja po znanstveni fundaciji političnih aktov njihovih momentanih pokroviteljev. Po tej želji uravnavajo izbiro znanstvenih faktov in njih razlago. V konkretnem slučaju je vedno težko odločiti, jeli tukaj več ignorance, ali pa politične uslužnosti. Toda ne ugovarjajo takim znanstvenikom! Ne bodo ti odgovorili, da tvoji fakti, ki jih navajaš zoper njih, ne eksistirajo, ali da je tvoja razlaga tega ali onega dejstva

Princip zlega duha deluje v tem listu že od njegovega rojstva, ker so morali že od poročniške stroške plačati s tujim denarjem. Ko smo se združili Slovenci, Hrvatje in Srbi v eno državo, je »Jutro« takoj stopilo v službo velebrskih politikov. Koliko milijonov je prešlo za to, ostane najbrž vedno tajno. Pač pa je bilo očito dejstvo, da je prišel list z zastupljanjem javnosti, več ali manj odkritimi napadi na poštene Slovence, čisto v smislu velebrskih politikov, ki hočejo razbiti sedanjo državo ter ustvariti Veliko Srbijo, v kateri bi dobili »Jutrovci« sijajne službe, ne glede na to, da bi Slovence in Hrvatje pognali v negotovo bodočnost. Toda to razkrojavalno delo se »Jutru« ni posrečilo, ker je poprej zmanjkalo velebrskih milijonov in je list brez upliva in ugleda med Slovenci.

Toda kogar je skvaril denar, ne najde več prave poti, njegov značaj je otrovan in zastrupljen. Zato vidimo, da je ostal princip »Jutra« neizpremenjen. Našli so nov denarni vir in protinarodno delo, zasmehovanje slovenske kulture, pristno židovski cinizem se je širil iz tega lista po vsej Sloveniji. Bogata denarna sredstva so nezakonito zajemali skrivnim putem iz blagajne Jadranske banke. »Jutrovci« so bogateji sijajno in razkošno živeli, njihovi žepi so se polnili, milijoni iz koroškega in univerzitetnega fonda pa so usihali. Meštotelko delo »Jutra« je bilo na vrhuncu zmagoslavlja, a Slovenci smo izgubili — Koroško, ker je »Jutrovstvo« pogoltnilo propagandne milijone. Končno je zapihal drugi veter iz blagajne Jadranske banke, ki je odplnil »Jutrovce« ter jim ukinil denarni vir. Tako je zaključilo to famozno »Jutro« drugo epoko svojega »plodonomnega« delovanja.

Zli duh tega lista pa je naravnost ženišalno nadarjen kadar je treba iskati novih denarnih virov. Pomagali so si kmalu. To pot so se obrnili v Italijo. Za eno italijansko liro dobili petnajst jugoslovanskih kron, en italijanski milijon da petnajst jugoslovanskih, kar bi tudi »Jutru« nekaj pomenilo. Načrt je bil

gotov. Italijani naj plačajo, »Jutro« bo pa izvršilo svoje delo. Vrgli so se na Jadransko banko v Trstu ter s tem ubili tri muhe na en mah. Prvič so se naščevali nad Jadransko banko v Ljubljani, ki jim je zaprla blagajne, drugič so s tem vsaj moralno udarili po primorskih Slovencih, kar je popolnoma v duhu velebrske politike, ki stremi za uničenjem Slovencev in tretjič so mislili, da bodo prišli zopet do bogatih denarnih sredstev, če so tudi italijanskega izvora.

Težko bi bilo dobiti v svetovni žurnalistiki list, katerega življenje bi slo-nelo na poslednem podkupovanju, materializmu, golem hlantanju po denarju, po bogastvu, kakor vidimo to pri ljubljanskem »Jutru«. Njegova tozadevna nagnjenja nosijo vse znake bankokratske perversnosti.

In vendar se še najde med slovensko inteligenco neki »uradnik« G. L., ki se v »Jutru« poteguje za duševno ozračje tega lista ko piše o veliki demokratiški stranki kot močni »zaščitnici« uradništva ter se zaletuje v narodno socialce, zemljoradnike in klerikalce. Mož najbrž ne ve, da imajo demokratiški »Jutrovci« našo državo že več kakor dve leti v svoji popolni oblasti ter so uradništvo tako ščitili, da si danes niti raztrganih hlač ne more kupiti. Če pa imajo »Jutrovci« zveze s takimi uradniki kakor navedeni G. L., imajo popolnoma prav, če svojim podprenikom še sedanje berške plače ukinejo. Ker se pa tiče G. poslance Reiserja, je treba primomniti, da niti svojim učiteljskim kolegom ni po preteku sedmih mesecev izposloval izplačila nadur, kar je gotovo znak izredne pridnosti in so ti kolegi, po vrhu v veliki večini njegovi politični pristaji.

Komur je na srcu dobrobit našega naroda in naše jugoslovanske države, naj z vso vnemo dela na tem, da se vsakdo izogiblje »Jutra« in njegove duševne okolice. List bo sicer prejel ali slej sam utonil v svoji gnilobi, vendar je treba pri uničevanju narodnih in državnih marazmov sodelovanja vseh plemenitih ljudi.

— (Po »Novi Pravdi«.)

Kralj in kraljica v Marijanskim Laznih.

* Iz inozemskih listov posnemamo: »Srbska« kraljeva dvojica, — tako pišejo listi doslovno in sicer, kakor pravijo sami, na podlagi poročil iz Beograda — je dospela dne 14. avg. v Mar. Lazni. Stanovala bo v znamenem hotelu »Weimar« v onih apartementih, v katerih je bival svojač angleški kralj Edvard, in ki se jih prištevajo najlepšim v celem kopališču. Pohoštvo je še ravno isto, kot ga je rabil »King Edward VII.«. Poslopje je starodavno, patriarhalčno-gospo-sko, ekskluzivnega značaja ter je

samo pravi, da »posebnih zvez tudi danes ni in da hodimo na tej in na oni strani popolnoma svoja pota in da se razmeroma malo poznamo«. Naj stvar še enkrat poljsnim! V preteklosti in sedanjosti jugoslovanskih književnosti se nahajajo velike enotnosti v dejstvu, ki ga ni mogoče utajiti, da so razni deli naših književnosti imeli iste učitelje, hodili v isto šolo! Književnost Srbov in Bolgarov je v starih stoletjih enotna zaradi tega, ker sta obe popolnoma odvisni od bizantinske literature, nje formalnih vzorcev in vsebine. Ta skupna odvisnost sega visoko v XVIII. stoletje! V tem času veže Slovence in Hrvatje humanizem, renesanca in nje verski izrastki in reakcije. Racionalizem XVIII. stol. že zajame Slovence, Hrvatje in Srbe. Danes pa je enotnost v odvisnosti od tujih vzorcev, ki je včasih naravnost suženjska, tako velika, kakor še nikoli: pri Slovencih, Hrvatih, Srbih in Bolgarih se bjeeta za nadvaldo nemški in francoski vpliv. Za tuja ni druge razlike, kakor v jeziku: vsebina, problemi, tehnika naših literarnih del je ista kakor v drugih svetovnih literaturah. Ta pasivna odvisnost od tujih literatur je naša literatura spravila v krog »svetovnih«; čakajmo, da bodo prinesle v svetovne literature tudi svojo aktivno! In aktivum bo prinesla ona izmed jugoslovanskih literatur, ki bo ustvarila najmočnejša dela; s tem pa se bo ločila iz kroga svojih sester! —

Politične vesti.

V Celovcu vihra jugoslov. zastava.

Naš konzul v Celovcu, kateri se je naselil dne 29. marca t. l. do konca julija ni dobil primernih prostorov od strani avstrijske vlade, zato je moral uradovati po hotelih. Šele koncem julija je dobil neke prostore, kateri pa tudi ne odgovarjajo, ker so premajhni. Toda v toliko je sedaj na boljšem od poprej, da mu je bila dana možnost razobesiti jugoslovenski državni grb in zastavo. Kakor nam poročajo iz Celovca, je vzbudilo med Koroškimi Slovenci veliko navdušenje, ko je v Celovcu prvič zaplapolala jugoslovenska zastava. Od vseh strani so prihajali slovenski možje in žene in so s solzami v očeh čestitali konzulu g. dr. Rašiču. Za koroške Slovence pomeni ta dogodek veliko moralno pridobitev. Kakor znano, se jugoslovenska zastava ni razobesila v Celovcu niti za časa jugoslovenske okupacije, kar se je motiviralo s tem, da je položaj nesiguren. Zato razumemo veliko veselje in navdušenje naših zaslužnih koroških bratov, ko je zaplapolala v Celovcu naša zastava. Naravno, da Nemce hudo jezi, toda pomagati si pač ne morejo,

ker bi nastal takoj diplomatski konflikt, ako bi hoteli zastavo odstraniti. Pomagajo si le z vpitjem »Abzug«, kar pa malo zaleže. Kakor čujemo bo naša vlada podvzela energične korake, da se ji da zadoščenje za dosedanje postopanje avstrijske vlade v vprašanju nastanitve našega celovškega konzulata, in bo tudi vztrajala na tem, da mora naš konzulat dobiti boljše in obsežnejše prostore, istotako kakor jih imajo na razpolago avstrijski konzulati v Jugoslaviji. — (Po »Novi Pravdi«.)

Politične vesti.

V Celovcu vihra jugoslov. zastava.

Naš konzul v Celovcu, kateri se je naselil dne 29. marca t. l. do konca julija ni dobil primernih prostorov od strani avstrijske vlade, zato je moral uradovati po hotelih. Šele koncem julija je dobil neke prostore, kateri pa tudi ne odgovarjajo, ker so premajhni. Toda v toliko je sedaj na boljšem od poprej, da mu je bila dana možnost razobesiti jugoslovenski državni grb in zastavo. Kakor nam poročajo iz Celovca, je vzbudilo med Koroškimi Slovenci veliko navdušenje, ko je v Celovcu prvič zaplapolala jugoslovenska zastava. Od vseh strani so prihajali slovenski možje in žene in so s solzami v očeh čestitali konzulu g. dr. Rašiču. Za koroške Slovence pomeni ta dogodek veliko moralno pridobitev. Kakor znano, se jugoslovenska zastava ni razobesila v Celovcu niti za časa jugoslovenske okupacije, kar se je motiviralo s tem, da je položaj nesiguren. Zato razumemo veliko veselje in navdušenje naših zaslužnih koroških bratov, ko je zaplapolala v Celovcu naša zastava. Naravno, da Nemce hudo jezi, toda pomagati si pač ne morejo,

ker bi nastal takoj diplomatski konflikt, ako bi hoteli zastavo odstraniti. Pomagajo si le z vpitjem »Abzug«, kar pa malo zaleže. Kakor čujemo bo naša vlada podvzela energične korake, da se ji da zadoščenje za dosedanje postopanje avstrijske vlade v vprašanju nastanitve našega celovškega konzulata, in bo tudi vztrajala na tem, da mora naš konzulat dobiti boljše in obsežnejše prostore, istotako kakor jih imajo na razpolago avstrijski konzulati v Jugoslaviji. — (Po »Novi Pravdi«.)

Kralj in kraljica v Marijanskim Laznih.

* Iz inozemskih listov posnemamo: »Srbska« kraljeva dvojica, — tako pišejo listi doslovno in sicer, kakor pravijo sami, na podlagi poročil iz Beograda — je dospela dne 14. avg. v Mar. Lazni. Stanovala bo v znamenem hotelu »Weimar« v onih apartementih, v katerih je bival svojač angleški kralj Edvard, in ki se jih prištevajo najlepšim v celem kopališču. Pohoštvo je še ravno isto, kot ga je rabil »King Edward VII.«. Poslopje je starodavno, patriarhalčno-gospo-sko, ekskluzivnega značaja ter je

samo pravi, da »posebnih zvez tudi danes ni in da hodimo na tej in na oni strani popolnoma svoja pota in da se razmeroma malo poznamo«. Naj stvar še enkrat poljsnim! V preteklosti in sedanjosti jugoslovanskih književnosti se nahajajo velike enotnosti v dejstvu, ki ga ni mogoče utajiti, da so razni deli naših književnosti imeli iste učitelje, hodili v isto šolo! Književnost Srbov in Bolgarov je v starih stoletjih enotna zaradi tega, ker sta obe popolnoma odvisni od bizantinske literature, nje formalnih vzorcev in vsebine. Ta skupna odvisnost sega visoko v XVIII. stoletje! V tem času veže Slovence in Hrvatje humanizem, renesanca in nje verski izrastki in reakcije. Racionalizem XVIII. stol. že zajame Slovence, Hrvatje in Srbe. Danes pa je enotnost v odvisnosti od tujih vzorcev, ki je včasih naravnost suženjska, tako velika, kakor še nikoli: pri Slovencih, Hrvatih, Srbih in Bolgarih se bjeeta za nadvaldo nemški in francoski vpliv. Za tuja ni druge razlike, kakor v jeziku: vsebina, problemi, tehnika naših literarnih del je ista kakor v drugih svetovnih literaturah. Ta pasivna odvisnost od tujih literatur je naša literatura spravila v krog »svetovnih«; čakajmo, da bodo prinesle v svetovne literature tudi svojo aktivno! In aktivum bo prinesla ona izmed jugoslovanskih literatur, ki bo ustvarila najmočnejša dela; s tem pa se bo ločila iz kroga svojih sester! —

Politične vesti.

V Celovcu vihra jugoslov. zastava.

Naš konzul v Celovcu, kateri se je naselil dne 29. marca t. l. do konca julija ni dobil primernih prostorov od strani avstrijske vlade, zato je moral uradovati po hotelih. Šele koncem julija je dobil neke prostore, kateri pa tudi ne odgovarjajo, ker so premajhni. Toda v toliko je sedaj na boljšem od poprej, da mu je bila dana možnost razobesiti jugoslovenski državni grb in zastavo. Kakor nam poročajo iz Celovca, je vzbudilo med Koroškimi Slovenci veliko navdušenje, ko je v Celovcu prvič zaplapolala jugoslovenska zastava. Od vseh strani so prihajali slovenski možje in žene in so s solzami v očeh čestitali konzulu g. dr. Rašiču. Za koroške Slovence pomeni ta dogodek veliko moralno pridobitev. Kakor znano, se jugoslovenska zastava ni razobesila v Celovcu niti za časa jugoslovenske okupacije, kar se je motiviralo s tem, da je položaj nesiguren. Zato razumemo veliko veselje in navdušenje naših zaslužnih koroških bratov, ko je zaplapolala v Celovcu naša zastava. Naravno, da Nemce hudo jezi, toda pomagati si pač ne morejo,

ker bi nastal takoj diplomatski konflikt, ako bi hoteli zastavo odstraniti. Pomagajo si le z vpitjem »Abzug«, kar pa malo zaleže. Kakor čujemo bo naša vlada podvzela energične korake, da se ji da zadoščenje za dosedanje postopanje avstrijske vlade v vprašanju nastanitve našega celovškega konzulata, in bo tudi vztrajala na tem, da mora naš konzulat dobiti boljše in obsežnejše prostore, istotako kakor jih imajo na razpolago avstrijski konzulati v Jugoslaviji. — (Po »Novi Pravdi«.)

Kralj in kraljica v Marijanskim Laznih.

* Iz inozemskih listov posnemamo: »Srbska« kraljeva dvojica, — tako pišejo listi doslovno in sicer, kakor pravijo sami, na podlagi poročil iz Beograda — je dospela dne 14. avg. v Mar. Lazni. Stanovala bo v znamenem hotelu »Weimar« v onih apartementih, v katerih je bival svojač angleški kralj Edvard, in ki se jih prištevajo najlepšim v celem kopališču. Pohoštvo je še ravno isto, kot ga je rabil »King Edward VII.«. Poslopje je starodavno, patriarhalčno-gospo-sko, ekskluzivnega značaja ter je

samo pravi, da »posebnih zvez tudi danes ni in da hodimo na tej in na oni strani popolnoma svoja pota in da se razmeroma malo poznamo«. Naj stvar še enkrat poljsnim! V preteklosti in sedanjosti jugoslovanskih književnosti se nahajajo velike enotnosti v dejstvu, ki ga ni mogoče utajiti, da so razni deli naših književnosti imeli iste učitelje, hodili v isto šolo! Književnost Srbov in Bolgarov je v starih stoletjih enotna zaradi tega, ker sta obe popolnoma odvisni od bizantinske literature, nje formalnih vzorcev in vsebine. Ta skupna odvisnost sega visoko v XVIII. stoletje! V tem času veže Slovence in Hrvatje humanizem, renesanca in nje verski izrastki in reakcije. Racionalizem XVIII. stol. že zajame Slovence, Hrvatje in Srbe. Danes pa je enotnost v odvisnosti od tujih vzorcev, ki je včasih naravnost suženjska, tako velika, kakor še nikoli: pri Slovencih, Hrvatih, Srbih in Bolgarih se bjeeta za nadvaldo nemški in francoski vpliv. Za tuja ni druge razlike, kakor v jeziku: vsebina, problemi, tehnika naših literarnih del je ista kakor v drugih svetovnih literaturah. Ta pasivna odvisnost od tujih literatur je naša literatura spravila v krog »svetovnih«; čakajmo, da bodo prinesle v svetovne literature tudi svojo aktivno! In aktivum bo prinesla ona izmed jugoslovanskih literatur, ki bo ustvarila najmočnejša dela; s tem pa se bo ločila iz kroga svojih sester! —

Politične vesti.

V Celovcu vihra jugoslov. zastava.

Naš konzul v Celovcu, kateri se je naselil dne 29. marca t. l. do konca julija ni dobil primernih prostorov od strani avstrijske vlade, zato je moral uradovati po hotelih. Šele koncem julija je dobil neke prostore, kateri pa tudi ne odgovarjajo, ker so premajhni. Toda v toliko je sedaj na boljšem od poprej, da mu je bila dana možnost razobesiti jugoslovenski državni grb in zastavo. Kakor nam poročajo iz Celovca, je vzbudilo med Koroškimi Slovenci veliko navdušenje, ko je v Celovcu prvič zaplapolala jugoslovenska zastava. Od vseh strani so prihajali slovenski možje in žene in so s solzami v očeh čestitali konzulu g. dr. Rašiču. Za koroške Slovence pomeni ta dogodek veliko moralno pridobitev. Kakor znano, se jugoslovenska zastava ni razobesila v Celovcu niti za časa jugoslovenske okupacije, kar se je motiviralo s tem, da je položaj nesiguren. Zato razumemo veliko veselje in navdušenje naših zaslužnih koroških bratov, ko je zaplapolala v Celovcu naša zastava. Naravno, da Nemce hudo jezi, toda pomagati si pač ne morejo,

ker bi nastal takoj diplomatski konflikt, ako bi hoteli zastavo odstraniti. Pomagajo si le z vpitjem »Abzug«, kar pa malo zaleže. Kakor čujemo bo naša vlada podvzela energične korake, da se ji da zadoščenje za dosedanje postopanje avstrijske vlade v vprašanju nastanitve našega celovškega konzulata, in bo tudi vztrajala na tem, da mora naš konzulat dobiti boljše in obsežnejše prostore, istotako kakor jih imajo na razpolago avstrijski konzulati v Jugoslaviji. — (Po »Novi Pravdi«.)

Kralj in kraljica v Marijanskim Laznih.

* Iz inozemskih listov posnemamo: »Srbska« kraljeva dvojica, — tako pišejo listi doslovno in sicer, kakor pravijo sami, na podlagi poročil iz Beograda — je dospela dne 14. avg. v Mar. Lazni. Stanovala bo v znamenem hotelu »Weimar« v onih apartementih, v katerih je bival svojač angleški kralj Edvard, in ki se jih prištevajo najlepšim v celem kopališču. Pohoštvo je še ravno isto, kot ga je rabil »King Edward VII.«. Poslopje je starodavno, patriarhalčno-gospo-sko, ekskluzivnega značaja ter je

pa se je pričel Stih potapljati. Strbaci, to vidiš, da je hotel rešiti in je planil za njim, toda žalibog, utonila sta oba.

— **Novi invalidski zakon** je izgotovljen ter se predloži prihodnji ponedeljek ministrskemu svetu.

— **Statistika demarnih zavodov.** Po naredbi ministrstva za trgovino in industrijo se vrši te dni zbiranje statističnih podatkov vseh demarnih zavodov.

— **Priznanje zaslug.** Izdelan je zakonski načrt o narodnem priznanju zaslužnim osebam, ki so si pridobile poštovnih zaslug v službi za narod in državo. Redbine teh oseb bi po tem projektu dobivale nagrado ali dosmrtno penzijo. O tem predlogu bodo obravnavali na eni izmed prihodnjih ministrskih sej.

— **Obvezni polletni tečaj na državnih podkovski šoli v Ljubljani** se prične dne 1. oktobra 1922. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 15. septembra 1922 prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. učno izpričevalo, 5. ubožni list, 6. navedeno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje tudi ogledovanje klavne živine in mesa.

— **Smrt pod vlakom.** Brzovlak je povozil in usmrtil na kolodvoru v Vrpolju železniškega uradnika Dijoša, rodom iz Osiljaka. Ali se je zgodila tu nesreča, ali se gre za samomor, se še ne ve.

— **Razbojniški napad.** Kmet Turkal se je vrnil iz Amerike v svojo rojstno vas Trovrih pri Ogulinu. Prinesel je s seboj precej krvavo zaslužen dolarjev, katere je šel neki dan v banko zamenjat. Na potu domov so ga napadli trije mladi roparji, ga strahovito mučili in mu končno odvzeli 463.000 kron denarja. Ze umirajočega Turkala so našli potem mimoidoči in ga odpeljali v bolnico, kjer je z veliko težavo opisal roparje, nato pa kmalu umrl. Orožništvo se je posrečilo zasačiti vse tri razbojnika, ki so še pod ključem.

— **Vohanstvo v naši državi.** V Beogradu je zopet prišel oblastim v roke golob pismonoša, ki je imel na levi nogi aluminističen obroček z napisom: »V. G. 23.«. Vedno se ponavljajo slučaj, da ujamejo oblasti golobe pismonoše, ki se jih najbrž poslužujejo izvesti naši sosedje pri obveščanju s svojimi zaupniki v naši državi, ali pa so to priprave, da bo v danem slučaju ta izvestiteljska služba dobro funkcionirala. — Omenjenega goloba je prinesel oblastu neki Beograđanin, ki ga je ujel na svojem dvorišču, kjer se je nahajal golob že par dni. Uvedena je preiskava. Napis »V. G.« bi mogel značiti Venezia Giulia.

— **Stebri države in javnega reda** se ne morejo več, ampak že padajo. V zadnjem času sta se na neki orož postaji zgodila dva tragična slučaj, ki vpijeta v nebo, le v Beogradu jih ne bodo čuli. Nek orožnik se je po 16 urah službi od gladi in napora, zraven še od grozne vročine prevzel, zgrudil na tla in so ga morali nesti domov. — Ko se je zavedel, je izjavil, da čeli čas ni imel drugega v ustih kot vodo — in to iz enostavnega vzroka, ker ni imel pare v žepu. — Še bolj žalosten slučaj se je dogodil na neki drugi postaji: Orožnika je zasačil neki posestnik, ko je — v službi — po noči kopal krompir na tuji njivi. Revez se je kot oče 5 gladnik otrok, ki so jokaje zahtevali kruha, brez vinarja v žepu odločil za ta težki korak. Usmiljenemu srcu dotičnega posestnika se ima revež zahvaliti, da ni vsa stvar prišla na dan, kajti on je sprito neizmerno bede vso stvar zamočal. Da bo pa javnost vedela za našo bedo in brezmerno revščino, sem ta slučaj napisal v kričečo ilustracijo naših brezupnih razmer. — Naši višji bobnajo po časnikih o 40 milijonskem

kreditu za orožništvo, da bi ljudje mislili, kako sijajno smo plačani, a nas furaajo z raznimi »pov.« poročili in pouki, kako naj nadziramo komunistično gibanje. Kdo je kriv, da se vse orožništvo nagiblje na levo krilo? S praznim želodcem ni dobrega patrijotizma. Zaprta si to, gospodje! Nekega lepega dne znate doživeti nekaj, česar ne pričakujete! Ura je 12; glad naredi tudi lajne divje! — Naj tudi tuji čitajo kako umirajo »Kr.« drž. nastavljeni v bogati Es-haeriji! — To je zadnje svarilo...!

Eden za vse.

— **Vznesene dolžnosti današnje žene.** Neki Sarajevčan pripoveduje v »Politiki« o zavednosti našega modernega ženskega sveta. Bil je mnenja — pravi — da naš ženski svet nima razumevanja samo za velike klobuke in pisane in drage toalete, ampak da vedno bolj zapopada svoje kulturne in druge obkorne dolžnosti. V tem mnenju ga je še potrjevala činjenica, da so bili razni uradniki in oficirji v Sarajevu primorani, na vrata svojih pisarn nabit lističe z napisom: »Na dopustu.« da niso razne kulturne dame — seveda običene po zadnji modi — vedno prihajale po razne pripevke za obkorne namene. To pa ne morebiti radi tega, ker bi oni ne bili preprčani o visokih kulturnih stremiljenjih teh dobrotnic, ampak iz enostavnega razloga, ker so njihove denarnice zelo skušane. Toda glej ga spaka, kako se je ta ubogi Sarajevčan moral preprčati! Imel je priliko, poslušati razgovor dveh prijateljic, članic večih kulturnih in drugih društev. Vpraša prva drugo, ali je že vpisana v društvo za pomoč mladim deklicam, nakar odgovori druga, da še ne, da ne zmoro toliko dela, saj je članica že toliko in toliko društev. »Kako si nespametna,« pravi prva. »Uplisna znaša samo 30 Din, potem imam pa celo leto priliko, da se spoznavam z najrazličnejšimi mladimi ljudmi, ko nabiram prispevke in da imam brezplačen vstop na vse koncerte in prireditve, ki jih društva toliko prirejajo. Tako že tri leta nisem nikdar plačala vstopnine na kako prireditev. Ali ni to praktično?

Ljubljana.

— **Promenadni koncert muzike** Dravske divizije pod vodstvom kap. dr. Cerina bo pri ugodnem vremenu v nedeljo 20. t. m. ob 11. uri v »Zvezdi«. Vstop: 1. Jenko: »Kosovo«, uvertura, 2. Wagner: Fantazija iz »Parsifala«, 3. Rendla: »Veseli trenutci«, 4. Jakl: Čehoslovak in Jugosloven.

— **Na naslov mestnega fizikata** na Dunajski cesti ima tovarnar Polak hišo, kjer kupčuje s surovimi živinjskimi kožami. Surove kože že v hladnem vremenu provzročajo smrad, kaj pa šele ob tej vročini, ki je vladala v preteklih dneh. Zato se ni čuditi, da so posetniki vsesokolskega zleta kar ovinke delali okrog Polakovih kozarn, kajti smrad, ki je se razširjal tam okoli, je bil naravnost neznosen. Čudimo se, da mestni fizikat še ni zaduhal teh »vijolic« in Polaka prisilili, da bi kupčevanje s kožami prestavil v kak manj obljuden kraj.

— **Umrl je v Ljubljani bivši učitelj** podkovske šole g. Jos. Poženel. Pogreb je bil včeraj. N. p. v. m.

— **Poskus samomora.** Modistinja Terezija Orovič, rodom iz Zagorja ob Savi je v nekem ljubljanskem hotelu v samomornem namenu izpla precejšnjo množino ilzola, ki ga je prej pomešala s kavo. Njeno stanje je zelo opasno.

— **Smrtina kosa.** V deželni bolnici je umrl revident Južne žel. v Ljubljani, g. A. Colja. Pogreb bo danes pop. ob 4. uri. Blag mu spomin.

Maribor.

— **Čudna vnetja.** »Svetla« je neko električno podjetje, ki je znano po svoji ljubljanski aferi. V Mariboru ima tudi filijalko. V četrtek je prinesel v to trgovino neki 14-

letni deček, gimnazijec iz ugledne mariborske družine ponudil v nakup okrog četrtil kilograma električnega osamljivega traka, katerega mu je oče preveč kupil za njegove električne eksperimente, s katerimi se deček peča (ter mu dovolil prodati ostanek). Pri »Svetli« pa so ga začeli na arogantnem način izpraševati, odkod je tisti trak dobil ter trditi, da ga je ukradel. Deček je odgovarjal, da ni res; vključ temu je dotični uslužbenec poslal po policaja, ki pa je bil bolj pameten ter je peljal dečka domov, kjer se je stvar razjasnila. — Radovedni smo, ako bi dotični uslužbenec tudi poklical policijo, ako bi mu kakšen verižnik prinesel polno malho verižniškega blaga izza meje. Čudno se nam pa zdi, da ima ta firma uslužbenca, ki znajo komaj par besedi slovensko.

— **Nepotrebna odredba.** Ko je bilo polic. komisarijatu javljeno, da pasira dvorni vlak s kraljem in kraljico, je polic. nadsvetnik takoj ukazal podrejenim organom, da morajo to vest držati strogo tajno in da absolutno nobeden ne sme na kolodvorski peron. — To je bila pač nepotrebna odredba. Povsod, koder se je vozil kralj je spontano bruhnilo veselje prebivalstva na dan, ter je vse hitelo pozdravljati svojega kralja in kraljico. Povsod so prišli občinski zastopniki, duhovščina z narodom — samo v Mariboru — sta po razpisi polic. komisarijata prišla pozdravit svojega vladarja, razven voljaških dostojanstvenikov, samo dva pol. komisarja in namestnik na dopustu se nahajajočega glavarja ter železniški, poštni, policijski in carinski uslužbeni, nekateri z družinami. Ni pa bilo občinstva in nikogar od občinskega sveta in drugih korporacij. Vsi, ves Maribor bi rad videl svojo kraljico in svojega kralja. To sta onadva tudi čutila. Medtem, ko so čakali in čuvali na kolodvoru njuno dvorni vlak, sta se vozila po Stajerskem in Mariboru, ter opazovala svoj narod, ki ju je tudi veselo pozdravljalo, ko ju je spoznal. — V Mariboru smo vsi hrepeneli vi videti in vedno smo in pričakovali, da prideta, ali žal — po zaslugi policijskih odredb jima nismo mogli pokazati svoje udanosti, zvestobe in veselja.

— **Pomanjkanje vode** zopet preti Mariboru če ne nastopi v kratkem izdatno deževno vreme. Za enkrat opominja magistrat, da to strogo prepovedano iz mestnega vodovoda odvzeto vodo prepeljavati iz enega zemljišča na drugo. Proti nim, ki bi ravnali nasprotno, se bo uvedlo kazensko postopanje ter se jim bo vodovod brezpogojno zaprl. Občinstvo se opozarja, da z vodo štedi. — Pomanjkanje vode nastopi v Mariboru skoraj vsako leto. Ako bi pa mestne ulice in nasade močili in škropili, kakor bi morali, potem bi sploh ne imeli vode. V prvi vrsti bi morala tedaj mestna občina preskrbeti, da bi se voda iz vodovoda ne uporabljala za škropljenje cest temveč, bi se napravil poseben vodovod iz Drave, nalašč določen za škropljenje cest in za druge namene. Potem bi ne imeli tako hitro pomanjkanja vode. Na ta način pa, kakor je zdaj, bomo vsako leto ameli to vodno pomanjkanje. — Maribor pa raste, čeravno po poljevo, vode uporabljajo vedno več posebno industrije. Za take namrave pa sedanji vodovod ni zadosten!

— **Smrtina kosa.** V četrtek je umrl g. Fr. Cizmek, višji sodni official v pok. Pogreb se je vršil včeraj popoldne na pokopališču v Podbrežju.

— **Draginja.** V Mariboru je postala draginja neznosna. Moka je čez noč zrasla na 32 do 35 K in še po tej ceni je ni dobiti, sladkor na 92 K itd. Meso je sicer še po 60 K, a bi moralo biti cenejše, ker mesarji kupujejo živino ceneje od kmetov. Mast je grozno draga, vsaki dan pa pasira Maribor več vlakov prašičev, ki gredo v inozemstvo. Kmetje bi morali dati pšenico najprej za konsum in potem šele trgovcem oz. židovskim oderuhom. Med ljudstvom, poseb-

no med uslužbenstvom brez razlike čina in vrste, vse kipi in obup raste do skrajnih mej.

— **Mesni trg.** Govedina: I. vrste 17 Din kg., II. 14, III. 13 Din. — Teletina: I. vrste 16, II. 15 Din kg. — Svinjina: prašičje meso 22.50 Din kg. — Salo 43 Din. — Čreva mast 22.50 Din kg.

Celje.

— **Za sprejem srbskih kmetov,** ki pridejo v Celje 9. septembra t. l. ob 8. uri jutraj v vlakom iz Ljubljane, se je sestavil v Celju poseben odbor s predsednikom g. dr. Božičem na čelu. Ta odbor bo pripravil vse potrebno, da se srbskim kmetovalcem pripravijo kar najprijetnejše bivanje med nami, kakor so isti priredili lansko leto našim kmetom prijetne dni, ko so obiskali Srbijo.

— **Obrtna razstava v Celju.** Obisk obrtne razstave in zanimanje za isto je vsaki dan veliko. Po vseh razstavnih prostorih vlade celan živahen obisk. Kupci prihajajo od raznih strani, ne samo iz Slovenije ampak tudi iz Hrvatske in Srbije. Kolikor smo dozneli so razstavljavci sklenili doslej že za nad 10 milijonov kron kupčij. Vse kaže, da je bila ta razstava zelo potrebna. Posetniki od vseh krajev brez izjeme, se pohvalno izražajo o razstavi. Prireditev je kot taka bila najumestnejša v Celju, ki je centrum industrije. Te dni se snide komisija, katere člani so doma izven naše pokrajine. Ta komisija bo prisodila razstavljalcem diplome.

— **O celjski obrtni razstavi** vsi časopisi stvarno pišejo. Samo nek ljubljanski dnevnik iz Frančiškanske ulice čuti potrebo, pisati o razstavi v svojem posebnem časnikarskem tonu. Tako nestvarno pisanje o tako važni prireditvi pač ne dela posebne časti dotičnemu piscu. Če je bila otvoritev razstave že potrebna od dotične strani kak kritike, se to lahko opravi s stvarnim poročanjem in stvarno kritiko tega ali onega, kar se komu ni dopadlo. Otročje pisane poročila pa, verjemite, presedajo že bralcem dotičnega dnevnika samim.

— **Osebnost** G. višji okrajni zdravnik dr. Iv. Verčon odide te dni na trimesečno študijsko potovanje v Nemčijo. Nadomestoval ga bo začasno g. dr. Wiesinger iz Litije — V Celju se nudi na oddihu g. dr. Matija Murko, vseučiliški profesor v Pragi, Stajerski rojak.

— **Mizarska zadruga v Celju** ima ustanovni občni zbor dne 27. avgusta.

— **Z obiranjem golding-hmelja** se je te dni pričelo v Savinjski dolini. Prišli so obiranci iz raznih krajev.

— **Nogometna tekma** med športnim klubom Maribor in športnim klubom Celja se vrši danes v nedeljo ob 5. uri popoldne na Glaziji. Tekma obeta biti zanimiva.

— **Tatvina v trgovini.** V Salmičevi trgovini je bila gospe Gabrieli Garzarovi iz Postojne ukradena ročna torbica iz krovodilovega usnja. V torbici je bila precejšnja vsota denarja v dinarjih in lirah, potne listine in nekaj drugih stvari. Tatvine je osumnjen neka ženska, ki je bila v trgovini isti čas, približno 40 let stara, črno oblečena in tligea govorjenja. Če bi kdo o tej osumnjenki slučajno kaj zvedel naj sporoči to policijskemu oddelku ali pa v trgovini Salmič v Celju.

Primorje.

— **Samomor matere z otrokom.** Pri Gorici je skočila v Sočo Frančiška Učakar s petletno hčerko v naročju. Ko so ju izvlekli iz vode sta bili že obe mrtvi. Vzrok obupa je bil, ker je nezakonski oče zapustil zapeljano mater.

Pokrajina.

— **Tržič na Gorenjskem.** Nekdanji temelji tukajšnjega Nemštva se podirajo. Pravičnica usoda je zadela prejšnjo stramdeutsch tvrdo C. B. Mally in Mally et Demberger. Se

pred nedavnim časom so njih nemški zastopniki v Celovcu slavili naš poraz na Korškem, kakor je poročala »Deutsche Stimme«, dasi jo v naši državi pobasali lepe milijone v svojo malho. Hoteli so tudi pri davkih profitirati, ter so v ta namen predložili krivo bilanco. Toda stvar je prišla na dan in gg. Mally bodo primorani plačati težke milijone kazni. Nastane vprašanje, če bodo mogli to kazen sploh preboleti. Nismo škodoljubni, toda da bi zagovarjali davčne zatajevalce, nam ne pride na um, vsled česar se nam zdi tembolj čudno postopanje tržiškega JDS župana Lončarja, da hodi prosjačiti okoli naših oblasti za te narodne in krivne protivnike. Dnevno čitamo o krivicah, ki se gode našim bratom onostran Karavank, vlada grozi z represalijami, toda vse je zaman. Tukaj pa se izvršuje pravica na kazen nad našim nasprotnikom, kateri bi nam izražal še vedno svoj prezir, ako bi ne bil v stiski, kakor to delajo dnevno drugi industrialci — pa ti kar naenkrat idearski, hiernacionalni župan razgrne svoje perot in misli, da bo s tem tok pravice ustavljen. Menda bi celo g. Govekar rekel: Pful Teufel!

Javen železničarski shod!

Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje javen železničarski shod za torek, dne 22. avg. 1922. ob 19.30 uri v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsedstva ZJZ;
2. poročilo tov. Deržica o gmotnih zadevah železničarjev;
3. slučajnosti.

Železničarji! Vsi na shod! Za člane udeležba obvezna! Dostop imajo samo železničarji!

Osrednji odbor ZJZ.

Sport in turiztika.

— **Plavalna tekma za prvenstvo Slovenije.** Bled, 19. avgusta. Včeraj se je vršil prvi krog plavalnih tekem za prvenstvo Slovenije. Klubi so se rangirali nastopno: S. K. Primorje 25 točk, Ljublj. sportni klub 18 točk, S. K. Litija 8 točk.

— **Lahkotletični meeting S. K. Litije.** Včerajšnji prvi dan je prinesel nastopne izide: Tek 60 m: Prvi predtek Beneš (Litija) 7.7, drugi predtek Perpar (Primorje) 7.1. Tek 100 m: Prvi predtek Modic (Jadran) 11.9, drugi predtek Perpar (Pr.) 11.9. Tek 200 m: Perpar (Pr.) 24 (nov slov. rek.), Modic (Ja.) 25.5, Tek 400 m: Vidmar (Il.) 56.6 (nov slov. rek.), Kregelj (Ja.) 59, tek 3000 m: Fraunseis (Ja.) 10.26 (nov rekord), Bončina (Ja.) 10.27. Stafeta 4x100: Litija (Beneš, Vidmajer, Hus, Derganc) 50.3, Ja. dr. (Modic, Lofk, Vondina, Kregelj) 52. Skok v višino z zal.: Borštner (Il.) 1.520, Lofk (Ja.) 1.518. Met kroglice: Polobnik (Ja.) 11.70 (nov slov. rek.), Derganc (Il.) 11.44. Skok ob palici: Turk (Il.) 2.65, Terlan (Ja.) 2.50.

Književnost in umetnost.

— **Historična razstava** slovenskega slikarstva se je zaprla dne 18. t. m. v svrhu preureditve in se bo znova odprla za vselesno menj dne 2. septembra. V dnevih vsesokolskega zleta so predvsem češki gostje v odličnem številu posetili razstavo in tudi domačinov ni manjkalo. Ker te dni neprestano dohajajo razstavi mala umetniška dela, bo kazala razstava, ko se zopet odpre povsem novo lico. Predvsem bodo dela kronološko bolj razvrščena in izpopolnila se bo številno slik posameznih mojstrov, kakor: Jelovška, Potočnik, Mencingerja, Breganta I. dr. Narodna galerija bo izdala tudi katalog razstave. Dolžnost vsakega slovenskega inteligenta je, da pozna vsaj največje mojstre svojega naroda, če pozna že grške, ali italijanske, ali nemške. Zatorej naj nihče ne zamudi prilike, da si jo ogleda, ko se razstava na drž. obrtni šoli zopet odpre.

podsujejo rovi, koliko človeških življenj pogine na cesti, na železnici, vsepovsod. Kaj zato, »Saj dobijo zavarovalnino,« a še za posmrtnino jih največkrat osleparijo, na ta način, da jih skrivno zagrebejo in utajijo. Zato se mi zdijo vse te ogromne, moderne tovarne in rovi — klavnične živih ljudi.

— **Ogledimo pa si** pravo živinjsko klavnično, kjer teče kri v potokih. V Chicagu se nahaja največja klavnična sveta, ki razvažna meso in mesne izdelke po vseh Združenih državah in o kateri so se čule že velike in umazane nečednosti. Sel je nekdo glas po vseh deželah, da je bilo pomešano med temi mesnimi izdelki in konzervami mnogo pesjega, mačjega in — človeškega mesa. Ta klavnična je splošno znana, ni pa menda podrobno znan način klavne.

Tu se lahko reče, da teče kri v potokih, ker vsak dan dja svoje življenje v blagor človeštvu dva tisoč prašičev, dva tisoč ovac in podrugit tisoč živine. Človek bi mislil, koliko mora biti številno klavnevska tehnika je preračunala to krvavo delo tako, da zakoljejo in ubijejo vse to ogromno število na dan samo tri roke: prašiči gredo skozi eno roko, ovce skozi drugo in živina skozi tretjo.

Pred klavnično so velikanski ograjeni prostori: prašiči zase, ovce zase in govedo zase. Najprej si ogledimo klanje prašičev. Poganjajo jih gonijo v tesen prostor, kjer se počasi vrta kolo, ki ima deset kaveljnov. Svinja mora iti prav do tega kolesa; tu jo zgrabi človeška roka za zadnjo nogo in jo nabode na sprednji kavelj kolesa, ki je vedno prazen. V tem hipu prašič navadno malo zavili, potem pa ne da več glasu od sebe, ker kolo ga dvigne, da visi z glavo navzdol in od samega presečenja in strahu ni čivilni ne more. Se preden se zave svojega čudnega položaja, je že na vrhu kolesa, in tu mu porine človeška roka bodalo pod vrat, da brzigne kri nizdol po kolesu in teče v jarek, ki je izkopan pod njim. Ni zdaj ne da prašič od sebe glasu, ker nič ne more. A ni še izdahnil, ni mu še dobro otekla kri, ko se že pripelje na spodnji del kolesa. Tu se kavelj sname iz noge sam od sebe in svinja pade — v krop, ki neprestano vre v velikem korfutu ob kolesu. Iz kroga ga dvigne drugo kolo med krtače, okrog katerih se parkrat zasuka, nato ga pa pahne pripravljeni stroj naprej na mizo: vsega belega, lepo umitega in obritega. Miza je zelo dolga in ob nji stoj dvanajst mož — dvanajst ostrih nožev in par sekir. Po sredi mize se vleče debela usnjata koža neprestano naprej in vleče prašiča od prvega do drugega konca mize, a vsak mož opravi na njem to, kar mu je določeno. Prvi mu zasadi nož za tilnik in mu prepara hrbet, drugi mu razseka hrbtenico, tretji potegne iz njega drob, četrty mu odseka glavo in tako naprej režejo in razkosavajo, tako, da pride do dvanajstega že ves razkosan. Ta ga nasoli in razsekano meso pada koncem mize v umetno sušilnico, kjer ostane en dan, odkoder ga končno površno prekaljenega in izparjenega nakladajo na vagon in izvažajo v vse dežele.

Tako se lahko reče, da mečejo v enem

koncu klavnične žive prašiče vanjo, na drugem koncu pa padajo ven mesene klobase.

Z ovcami gre nekako podobno, le skozi krop in skozi krtače jim ni treba iti, temveč jim olupijo kožo, jim očistijo drob in pošiljajo cele naprej. Seveda jim tudi skozi prekaljenico ni treba.

— **Živina gre po drugačni poti.** Po dvajset jih naženejo v klavnično, v takolmenovano »čakalnice«. Iz te čakalnice drži naprej ozka ulica, v katero zamore samo ena žival. A tu zavoha živina kri in smrad in za nobeno ceno se ne premakne naprej. Pa prebrisan Amerikanec si zna pomagati. Za živino zapahne železna vrata in pritiska na električni gumb. Tedaj pa živina plane in vsa naenkrat hoče naprej v ozko ulico — v smrt... Pod v »čakalnice« je namreč železen zvezan z električnim tokom... Pred tesno ulico je gneča, druga peha drugo naprej — v smrt... Na koncu ulice se žival ustavi, naprej je zid — in zdaj ji treščijo na glavo silen železen bet, da se zgrudi. A že jo zgrabi železna priprava in jo pahne spodaj skozi odprtino naprej na mizo. Na njeno mesto pa že stoji druga, tretja in naprej druga za drugo, brez prestanka, stopetdeset na uro, poldrug tisoč na dan...

Miza je dolga kot pri prašičih in ob nji stoji deset mož, oboroženih s sekirami in noži. Pod mizo je jarek, po katerem se odteka kri daleč ven v polje. Ko telebno vodi na mizo z razbito črepljavo, mu prvi mož porine nož v vrat, da se ulije kri kot iz škafa, nato mu zasadi v trebuh, drugi in

tretji mu olupijo kožo s telesa, potem pa udarijo sekire po njem in noži se zapilijo v vroče meso, in ko pride na konec mize, je že ves razkosan in očičen. Od tu ga zmečejo na vagon, in hajdi po svetu, ali pa gre na drug oddelek, kjer ga razsekajo za konzerve, katere razpečavajo po vseh Združenih državah in najbrže tudi čez širno morje.

Kri teče v potokih; neprestano se vrta kolo, od jutra do večera, neprestano zabada krvava roka ostro bodalo v vrat; dvatisoč prašičev gre na dan skozi kolo in skozi krtače, in dva tisoč ovac je zaklanih in razsekanih na dan. In težki bet neprestano razbija: poldrug tisoč glav na dan. Delavstvo ne sme in ne more zapustiti svojega mesta niti za sekundo. Ako kdo omedli od napora ali hoče na stran, mora prei poklicati namestnika, ki mu šele v zadnjem trenutku potegne iz roke bodalo ali sekire, ker prašič ne sme živ v krop, in vol ne z zdravo glavo na mizo...

Na eni strani prostrane klavnične gonijo cele črede živine v »čakalnice«, na drugi strani pa že odvažajo železnica prekaljeno in nasoljeno meso, klobase in konzerve na vse strani Združenih držav. To je velikanski aparat, ki mu ni primera na svetu in ki ga zmore le pretkana ameriška butica. V ubljanju so mojstri, življenj ustvarjati pa ne znajo potom železnega mehanizma. Kajti če bi znali i to, potem bi gotovo ustvarjali iz slabotnih in nadležnih starcev zopet jake in zdrave mladeniče, kakoršni edino pridejo v Ameriki do veljave in vpoštev. Vse kar pa je nezdravega, bolelinega

in izmozganega, to pa mora poginuti ali pa se umakniti iz mest in iz tovarnen ven na farme ali pa v druge dežele.

Znano je, da se vidi po večjih ameriških mestih zelo malo starih ljudi, razen bogatašev. — Starega nadležnega starčka ali ženo težko vidiš na ulici. Kam pa gre staro ljudstvo? Kdor ima denar, se umakne iz mestnega hrupa in vrvenja ven na farmo ali pa se odpravi v svojo domovino. Kdor pa nima denarja, ta pa — pogine. Kako? Kdor je star je izmozgan, komur opošajo moči od trpljenja, tega postavijo tovarne kratkoma na cesto, ker po njihovih pravilih, ki jih je seveda potrdila ameriška oblast, sme biti zaposlen delavec v tovarni ali v rovu samo do gotove starosti, in sicer zaradi gotovih »humanitarnih« ozirov, kajti starost treba počitka, ne pa trdega dela. Na stara leta je torej na cesti, kjer tava nekaj dni sem in tja in ne ve ne kako ne kam, če nima denarja. Potem se ga pa usmili rahločutna ameriška oblast, da ne bi bil ljudem na cesti v nadlego in ga odda v hiralnico. Tu povprašujejo nekaj dni po njegovih sorodnikih, če bi se ga hotel kdo usmiliti ali pa se prepričajo, če nima morda pravico do podpore pri kakem društvu, in če tudi ne, mu pa dajo kratkoma »black bottle« (črno flašo) ali po domače rečeno — strupa...

Tako se zrcali brezsrčna stran trdega, jeklenega trsta, katerega zlato se ne svetli tako sijajno in žarko kot mislijo naši izselenci, ki morajo poleg drugih krivic požirati tam tudi angleško psovko »homely« ki pada na Slovence.

Gospodarstvo.

Udruženje jugoslovanskih inženierjev in arhitektov o gradbi novih železnic.

Odločitev konference delegatov vseh sekcij.

Udruženje jugoslovanskih inženierjev in arhitektov je za 5. avgust sklicalo v Beograd konferenco delegatov vseh svojih sekcij, da prouči vprašanje graditve novih železnic, kakor je bilo to sklenjeno na poslednji glavni skupščini v Sarajevu.

Po vsestranskem pretresanju elaboratov, kateri so se ločeno izdelali po vseh sekcijah, konstatira konferenca, da je predvsem za našo državo nujna potreba, da se pred vsako novo graditvijo izdelata splošni železniški načrt za celo državo. To je toliko bolj potrebno, ker smo pri ujedinitvi podedovali nekoliko železniških sistemov, kateri ne le da nimajo solidne medsebojne zveze, temveč so v večini slučajev v svojih ciljih kontraktorni. Poleg tega, da večina naših krajev nima nobene medsebojne železniške zveze imamo še teritorij v obsegu manjše države, ki sploh nima nikakih železnic.

Vsled tega je ena prvih nalog naše prometne politike, da te razne sisteme predvsem kar najhujše zveže med seboj in napravi iz njih naše enotno nacionalno železniško omrežje, ki naj služi našim interesom, mesto da služi tujim. Nadalje naj se to omrežje zveže tudi z onimi kraji, ki dosedaj sploh niso imeli železnic. Gospodarsko in politično saniranje današnjega stanja je nemogoče brez dobro urejenega železniškega prometa; ta promet pa se ne da urediti, če se ne napravi iz raznih sistemov ena organska celota, ki bi kraje, ločene skozi stoletja, zvezala najprej medsebojno in nato z Jadranskim morjem.

Zato konferenca zelo obžaluje, da narodna skupščina ni imela možnosti, da bi predhodno ob začetovanju tehničnih in gospodarskih strokovnjakov izceljito preučila to usodopolno vprašanje, temveč je v največji brzini uzakonila tak večji železniški program, ki ne odgovarja splošnim interesom cele države. Namesto, da bi se dolarsko posojilo — čegar vsota sicer ne zadostuje, da bi se pokrile vse naše prometne potrebe — porabilo kar najbolj racionalno, da se z njim vsaj izpopolni ta zveza z morjem, je obstoječa železniška mreža, se je skupščina odločila, da najprej gradi eno samo, do skrajnosti drago tranzitno progo za katero bo gotovo porabila vse posojilo in to samo za zvezo Beograda in najbližje okolice z morjem, pri čemer je pustila brez zveze z morjem tako važne pokrajine, kot so to Srbija, Stara Srbija in Makedonija. Graditi pri nas specialne in to tako drage tranzitne proge samo za prestolico in njeno najbližjo okolico, predno se krijejo najnujnejše potrebe cele države, to bi bilo tudi težka politična pogreška.

Udruženje jugoslovanskih inženierjev ne morejo ostati ravnodušni proti taki železniški politiki in vsled tega tudi prejemajo inicijativno, da obvestijo o tem usodopolnem vprašanju javnost in predvsem one, katerim je poverjena rešitev tega vprašanja.

Na svojih sejah 5., 6. in 7. avgusta tekočega leta je konferenca delegatov vseh sekcij po vsestranskem pretresu elaboratov predloženih od vsake sekcije posebej, izdelala soglasno načrt bodoče naše železniške mreže za celo državo, iz katerega je potem izbrala sledeči delavni program, ki bi se kot zelo racionalen mogel uresničiti iz dolarskega posojila in ki bi obstojal v sledečem:

- I. Dopriniti vse proge, ki se že gradijo:
1. Unsko-Ličko, normalno,
2. Užice-Vardište, ozkotirno,
3. Titel-Orlovat, normalno,
4. Beograd-M. Krsna, normalno,
5. Paraćin-Stalać, ozkotirno in
6. Zobotirno železnico preko Ivan-Planine.

- II. Zgraditi sledeče male spojne zveze, katere so za promet zelo velikega pomena:

1. Zveza Reške proge z našimi lukami v Kvarneru,
2. Beograd-Pančevo,
3. Murska Sobota-Ljutomer-Ormož,
4. Rogatec-Krapina-Golubovac,
5. St. Janž-Sevnica,
6. Koprivnica-Varaždin,
7. Kočevje-Reška proga,
8. Zveza Vrbanske ozkotirne proge z Tesličko ozkotirno progo,
9. Zveza Metkovića z kakim pripravnim pristaniščem za les in premog ob izlivu Neretve.

- III. Izdelati normalne proge:

1. Kragujevac — Kraljevo — Raška — Mitrovica — Metohija — Lim — Podgorica — Boka Kotorska z odcepitvijo na Bar,
2. Niš — Prokuplje — Kosovo,
3. Stanica — Uvac — Gornji Lim (zveza s progo Kragujevac — Boka Kotorska),
4. Beograd — Klenak — Šabac — Tuzla.

IV. Zgraditi unske proge:

1. Beograd — Lazarevac,
2. Ustiprača — Foča — Gacko — Trebinje,
3. Rama — Prozor — Aržano — Dugo Polje — (Split).

V. Zgraditi in izpopolniti potrebna pristanišča v severnem, srednjem in južnem Jadrnu.

Kako racionalen bi bil ta program, ki je v duhu in organski zvezi z načrtom celokupnega železniškega omrežja, se vidi po tem, da bi se po njem mesto ene tranzitne proge, katere bi bila samo na enem mestu vezana z normalnim sistemom, izgradila z isto svoto cela mreža normalnih in ozkotirnih železnic. Mi bi s tem programom dobili tri normalne, dva nova ozkotirna in en mešan izhod v vse naše važnejše luke na Jadranskem morju. Z zgraditvijo onih malih spojin vezi bi se pa skoraj domalega izpopolnila normalna mreža v Sloveniji in Hrvatski ter se kot celina solidno zvezala z Reško, Liško in Unsko progo za naše neodvisne luke Split, Šibenik in Kvarner.

Z normalnimi progami Kragujevac — Kosovo — Metohija — Podgorica — Boka — Niš — Prokuplje — Kosovo in St. Uvac — Gornji Lim v zvezi z onimi prvimi bi presekali z železnicami vse one pokrajine, katere do sedaj sploh niso imele železnic. Zvezali bi Beograd, celo Srbijo, Stara Srbijo, Sandžak in Makedonijo tako z Crno goro kot z Boko Kotorsko. S tem bi se z normalno mrežo uresničile sanje cele generacije v Srbiji, ker bi bil to njen pravi izhod na svobodno Jadransko morje. S progo vzdolž Lima bi potem ozkotirnega sistema direktno zvezali celo Bosno s Sandžakom, Crno goro, Boko Kotorsko in Makedonijo.

S tem bi rešili ne manj važen prometni problem v Srbiji, nemrež dupliranja koloseka na glavni Moravsko-Var-darski progi, ker bi z dovršenjem proge Beograd — M. Krsna in Kragujevac — Kosovo dobili popolnoma novo tranzitno progo od Beograda do Skoplja.

Na veliki in važni progi Beograd — Sarajevo bi se za enkrat zgradil samo del do Tuzle, s čimer bi se zvezal zelo bogati rudarski in poroben premogokopni revir Majevica s svetloico in celim sistemom normalnih železnic.

Poleg tega bi zvezala ta proga medsebojno nekoliko jako važnih produktivnih in konzumnih centrov. Proga Beograd — Drina bi služila skupno i za Drinsko progo i za ono proti Zagrebu na desnem bregu Save, katere bi se pozneje zgradile po splošnem programu.

Z zgradbo kratke in pri tem zelo lahke proge Varaždin — Koprivnica, dolge kakih 40 kilometrov, bi se dobila nova tranzitna linija preko Oslička, katere bi osvobodila do skrajnosti preobremenjeno progo Zagreb — Brod — Beograd in s tem rešila zelo akutno prometno vprašanje.

Če za ozkotirne železnice v Srbiji zvežemo z onimi v Bosni in se potem cela mreža nasloni na eni strani na Donavo in Savo, na drugi strani pa na Jadransko morje, tako da to ustvari popolnoma samostojni sistem, nam mora to prinesiti neprecenljive koristi. Z progo Beograd — Lazarevac in za tem s progo Ustiprača — Foča — Gacko — Trebinje se zveže po najkrajšem potu celo ozkotirno omrežje v Srbiji z Gružom in Zenikom. Beograd bi dobil v tej smeri samostojno ozkotirno zvezo z Dubrovnikom poleg one preko Sarajeva in to najkrajšo izmed vseh ostalih. Z zvezo Metkovića z začasnim pristaniščem na izlivu Neretve za les in premog in potem z zvezo Sarajeva preko Rame, Prozora in Aržana s Splitom, kakor tudi s poznejšo graditvijo proge Knin — Šibenik bi rešili vprašanje ustvaritve popolno samostojnega sistema ozkotirnih železnic.

Vprašanje zvez med pokrajinami, ki dosedaj sploh niso imele nobenih medsebojnih zvez, je v glavnem v tem programu rešeno. Srbija, katere je imela v celam samo eno zvezo s Sremom in eno z Makedonijo, bi dobila še zvezo z Banatom preko Pančeva, dve zvezi z Bosno preko Tuzle in Užice in tri s Staro Srbijo preko Merdara — Naške in Uvca.

Bosna je direktno zvezana preko Sandžaka z Crno goro — Boko Kotorsko in Makedonijo.

Dalmacija je dobila še pet novih zvez z zaledjem in preko njega z celo državo.

Boka, Split, Šibenik in Kvarner so vezani s celim sistemom normalnih železnic, Dubrovnik, Split in Boka pa poleg tega še z ozkotirnim sistemom.

V splošnem bi se z izvedbo tega programa ustvarila iz dosedanjih različnih železniških sistemov ena organska celota, s čimer bi se odstranila glavna tehnična zapreka za ureditev prometa. Današnja pasivna železniška mreža bi postala aktivna, kar bi nam omogočalo, da

se bomo mogli neovirano gospodarsko razvijati in misliti na uresničenje še širšega železniškega programa.

Predsednik Udruženja Jugoslovanskih inženierjev i arhitekta:

Inž. Živ. Dimitrijević s. r.

Tajnik:

Inž. Branko S. Nedeljković s. r.

Za sekciju Beograd:

Inž. Jeta Stefanović s. r., profesor univerziteta,

Inž. Dušan Božić s. r.,

Inž. Zdravko Vasković s. r.

Za sekciju Zagreb:

Inž. Jerko Alačević s. r., profesor visoke teh. škole,

Inž. Nikola Turkalj s. r.

Za sekciju Ljubljana:

Inž. Vojko Koprivnik s. r.,

Inž. F. Sedlak s. r.

Za sekciju Sarajevo:

Inž. Miloš Skabić s. r.

Za sekciju Split:

Inž. Dane Matošić s. r.

Za sekciju Novi Sad:

Inž. Đorđe Žakić s. r.

Trboveljska družba in ministrstvo saobraćaja.

Najhujšo moralno diskvalifikacijo zasluži javno glasilo, kadar zavrže stvarno poročanje in vestno ocenjevanje javnih dogodkov. Tak velik javen dogodek našega gospodarskega življenja tvori Trboveljska družba. V tem oziru je znano, kako se slovenski mladini izpostavljajo za njene interese in kako slavo je njih glasilo. Še nedavno poto Trboveljski družbi, ko je urbi et orbi proglasila svojo nacionalizacijo in za sluge ravnatelja Slavenske banke. Sedaj pa objavlja beogradska »Demokratija«, glavno glasilo jugoslovanske demokratske stranke vrsto članov o Trboveljski družbi in njenih mahinacijah proti ministrstvu saobraćaja, ki pomembno tako obsojda poslovnih načinov Trboveljske družbe, kakoršne doslej v naši javnosti še ni doživela. Prepuščamo čitateljem, da presodijo obsojdo »Demokratije« in pa slavospeva »Jutro«, torej dveh dnevnikov ene in iste stranke. Da to omogočimo, prinašamo kratek izvleček iz članov »Demokratije«:

Trboveljska družba je mobilizirala vse sile proti ministrstvu saobraćaja, ki se je v interesu države protivilo, potrditi pretirane premogovne cene iz slovenskih rudnikov. Najprej je poizkušala družba mobilizirati delavstvo proti ministrstvu saobraćaja, obetajoč mu povišanje plač, ako bi ministrstvo pristalo na nove premogovne cene. Delavstvo pa se ni dalo zlorabiti. Vsled tega je družba začela novo akcijo. Predvsem je predsedništvo Zveze industrijcev v Ljubljani, da bo prišla nova povišati slovenski industriji in zasebnikom cene, ako ne prodre s svojimi zahtevami pri ministrstvu. Značilno je, da je deputacija, ki se je tozadejno zglasila v Beogradu, pridobila zase, ne morebiti politike, temveč upravne organe ministrstva za šume in rudnike. Značaj je, da družba prodre v tem ministrstvu z vsako zahtevo in da ji glavna rudarska direkcija odobri vsako zahtevano ceno, izvršujoč revizijo teh cen na način, ki je v zasmeh vsaki dobri upravi. Zastopniki ministrstva za šume in rudnike pridejo za eden ali dva dni v Ljubljano ali Trbovlje, pregledajo produkcijske stroške in se nato odpeljejo z družbinimi ravnatelji na Bled na zabavo in pir. Ravnotako je v Ljubljani Trboveljska družba pridobila funkcionarje merodajnih uradov. Tako je gradbeni direktor za Slovenijo član njenega upravnega odbora in direktorija, ki upravlja družbo po smernicah z Dunaja. Ker je akcijska družba s sedežem na Dunaju, so ji postavili za državnega komisarja »rudarskega glavarja« v Sloveniji, ki je zopet intimni prijatelj gradbenega direktorja za Slovenijo in obenem član upravnega odbora iste Trboveljske družbe. Vloge so torej prav dobro razdeljene in Trboveljski družbi lahko čestitamo, da je s takimi »zvezami« tako dobro zaščitila svoje interese. Kadar je treba ugotoviti produkcijske stroške trboveljskega premoga, poveri glavni direktor rudarske direkcije kot prijatelj Trboveljske družbe to nalogo rudarskemu glavarju v Ljubljani, ki zopet kot kontrolni organ izjavi, da po rudarskem zakonu iz leta 1854 nima pravice pregledati družbine knjige. Pri tem pozablja, da mu kot državnemu komisarju morajo biti vse knjige in vsi posl

družbe vedno na razpolago. Na ta način izigrava Trboveljska družba vsako revizijo in sicer s pomočjo državnih funkcionarjev v Ljubljani in Beogradu, na ogromno škodo države in naroda.

Državne železnice rabijo okoli 400 tisoč ton trboveljskega premoga t. j. nekaj več, kot eno tretjino cele produkcije Trboveljske družbe. Naloga ministrstva saobraćaja je, da poskrbi železnicam prometna sredstva, predvsem premog, in da nadzira, da so cene premoga v skladu s proizvajalnimi stroški. Trboveljska družba pa je zadnjič zahtevala novo povišanje premogovne cene v znesku 725 K za tono, s čimer bi se obremenile državne železnice na leto za približno 68.400.000 K, medtem ko bi dejansko povišanje vsled zvišanih produkcijskih stroškov ne smelo presegati 25 milijonov kron. Tako zahteva torej od ministrstva saobraćaja na leto 43 milijonov kron več, kakor je upravičena. Ministrstvo saobraćaja se je protivilo tem milijonskim izdatkom ter zahtevalo kontrolo dejanskih produkcijskih stroškov. Tej zahtevi se je uprlo ministrstvo za šume in rudnike z vsilo. »Razlog je ta, ker bi nova in nepristranska revizija ugotovila nepravilnosti in površnosti prve revizije.« Enako bi bile z novim povišanjem obremenjene tudi zasebne železnice, predvsem Južna železnica za približno 18 milijonov na leto. Te visoke vsote zahtevajo v interesu države in naroda novo revizijo.

Pred oložitvijo novih cen se je Trboveljska družba poslužila plačanih oglasov, v katerih je oznanjala, da se je »nacionalizirala«. Nacionalizacija je predzrna trostranske akcijske družbe se je izjavila na sledeči način: Slovenska banka, pod vodstvom ravnatelja A. Praprotniča je prevzela nove akcije v znesku 60 milijonov kron in je leta nacionalizacijo izvršila tako: banka je s prevzetjem akcij izjavila, da so vplačane in kapital se je povrnil tja, od koder je prišel. Akcije pa so ostale v tresorih dotične banke, dokler ne nastopijo boljši časi. Bivši lastniki takih podjetij so s takimi fiktivnimi kupovanji novih akcij zagurali sebi ves prejšnji vpliv. V »nacionaliziranem« podjetju gospodarijo ravno tako, kakor pred »nacionalizacijo«. Na sličen način se je izvršila nacionalizacija vseh večjih industrijskih podjetij v Sloveniji. Na Češkem se nacionalizirajo tuje akcijske družbe na podlagi zakona, ki določa, koliko akcij mora preiti v češke roke. Pri nas pa se nacionalizira samo navidežno. Naši merodajni krogi bi se morali ravnati po Češki in po drugih državah, ki so važna in velika podjetja v resnici nacionalizirale in prevzele večino bivšega tujega kapitala. Na ta način prevzeta podjetja se nato vodijo v državnem in narodnem duhu. Nacionalizacija je pa pri nas samo zavesa, za katero se skrivajo tuji kapitalisti, ki pod novo firmo nadaljujejo svoj stari posel. V resnici pa so »nacionalizirana« podjetja ostala še nadalje v posesti tujcev, samo da so jih po »nacionalizaciji« še zaščitili naši korupcionisti pred državo. (V našem slučaju slovenski mladini in njih glasila. Vprašanje je torej, kdo ima prav. Ali »Demokratija« v Beogradu, ali pa »Jutro« v Ljubljani!)

Seljačka izložba v Zagrebu.

Od 17. do 23. rujna o. g. priredjuje Hrv. slav. gospodarsko društvo kao središnja zadruza u Zagrebu, Regionalnu (okolišnu) izložbu konja, goveda, povrća, voća i vina, te vinskih sajam. Izložba konja i goveda trajati će od 17. do 19. rujna, a ograničena je na kotare: Zagreb, Samobor, Jaska, Vel. Gorica, Dugo Selo, Stubica, Zlatar, Pregrada, Krapina, Klanjec, Pilsarovina, Sv. Ivan, Zelina, Križevci, Petrinja i Sisak, t. j. kotare, iz kojih mogu stoci dotierati marvu pješe cestom. Izložiti mogu i oni iz udaljenijih mesta, ali moraju snositi trošak željezničkog transporta. Na izložbi povrća, voća, grozdja i vina, imadu prednost zemljoradnici iz širje okolice grada Zagreba, dok na vinskom sajmu mogu izložiti vinogardari i trgovci vinom iz čitave Hrvatske i Slavonije.

Za najbolje konje dijeliti će se na izložbi nagrade i to: 10.000 K za najboljeg pastuha ili najbolju kobilu plem-

ku, za najboljeg bika i najbolju kravu iznositi će nagrada također 10.000 K, a za najbolju junicu 5000 K. Osim ovih nagrada razdijeliti će se kao nagrade krisni gospodarski strojevi, te diplome i priznanice. Isto tako biti će za voće, povrće i vino, podijeljene novčane nagrade do 500 K, diplome za maloposjednike, a za sve ostale priznanice. Seljaci mogu na izložbi voća, povrća i vina, dovesti vina do 100 litara, te ga na izložbi prodavati.

Velikom vinskom sajmu, koji se priredjuje zajedno sa ostalom izložbom, a traje od 17. do 23. rujna, svrha je upoznatiti strani svijet sa našim vinima, koja će na taj način naći svoja prirodna tržišta.

Sva gospodarska društva kao zadruge u imenovanim kotarevima, kao i općinska poglavarstva primila su upute i prijavnice, pa ih tamo svatko tko se želi na izložbu, bilo kao izložitelj ili posjetilac mogu potrebne upute dobiti kod: Hrv. slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Zagrebu.

Za železniško zvezo Ljutomer-Središće.

Na sestanku interesentov železnice Ljutomer-Središće, ki se je vršil 13. 8. 1922. l. ob 3. uri pop. v šoli pri Sv. Bol-fenku na Kogu je bilo navzočih 150 in-teresentov, med temi 9 slovenskih žu-panov, razun tega biležnik Andriolič iz Štrigovec v Medjimurju z mnogimi bi-rovci, ki zastopajo 13 medjimurskih ob-čin; zastopniki vseh na tej progi zain-terisanih gospodarskih krogov in mnogoštevilni trgovci in obrtniki so eno-glasno sprejeli po nadičtelju g. Lud. Museku predlagano sledečo resolucijo:

1. Zbrani zborovalci pozdravljajo železniško zvezo Prekmurja z zaledjem, ker je res ogromnega gospodarskega pomena.

2. Radi tega bi se morali slišati vsi na tej progi zainteresirani gospodarski krogi ker bi se s tem aktiviteta železnice že vnaprej zasigurala.

3. Žalibog pa se opaža, da hočejo gotovi krogi forsirati zidavo železnice tam, kjer ne bi služila največjim go-spodarskim interesom, ampak le po-edincem.

4. Zato so danes zbrani zastopniki štajerskih in medjimurskih občin in raz-nih gospodarskih korporacij odločno proti nameravani zvezi Ljutomera z Ormožem in to tembolj, ker se jih niti ni vprašalo za njihovo mnenje in go-spodarske potrebe.

5. Že predlansko leto je deputacija tukajšnjih interesentov šla v Ljubljano, da opozori vse merodajne kroge na go-spodarsko važnost železniške zveze Prekmurja-Ljutomer-Središće. Povsod se jim je zagotovilo, da se bo študiral tudi njihov projekt, a čudno, da se je upoštevalo samo mnenje nekaterih po-edincev, ki hočejo zvezo Ljutomer-Or-mož.

6. Proti takemu postopanju mora da-našnji zbor interesentov za progo Lju-tomer-Središće najodločneje protestira-ti, ker se čutijo zapostavljene in imajo občutek, da se jih smatra za državljana druge vrste, akoravno se je povsod na-glašalo sledeče:

a) Zveza Ljutomer-Središće bi slu-žila večjemu gospodarskemu okolišu, nego proga Ljutomer-Ormož, ker gra-vitira večji del vinorodnih ljutomerskih-ormoških gor in na prvo imenovano pro-go, na katero gravitirajo tudi obljudeni in trgovsko jaki krogi, kakor Sv. Mi-klavž in Sv. Bolfenk na Kogu, ne glede na to, da bi imel tudi medjimurski trg Štrigova k tej progi samo 4 km, dočim ima sedaj do prve železniške postaje nad 20 km.

b) Strokovnjaki so tudi izjavili, da ježi ravno v četverokotu Ljutomer, Štrigova, Sv. Miklavž in Sv. Bolfenk centrum premogovnih ležišč ter petro-lejskih vrelcev (Dr. Schupli inženir-ge-olog tvrdi »Oil-Kompagnie«).

c) Po izjavi inženierjev bi zveza Lju-tomer-Središće bila kot pot k centrali za 10 km krajša nego zveza Ljutomer-Ormož.

d) Središki kolodvor ne bi kot izho-dišče te proge delal nobenih težkoč in je zmoežen največje razširjatelj, dočim se majhni ormoški kolodvor ne da raz-širiti in bi se zadelal pri kolikaj živah-nem prometu, kaj šele ob času kake mo-bilizacije ali celo vojne.

e) Železniška proga Ljutomer-Sredi-šće bi tekla ves čas po široki dolini brez stranskih presek in edina v poštev prihajajoča težkoča bi bilo razvidno Sedlo Stara-gora.

f) V splošnem pa bi tvorila ta proga najlepšo zvezo med severom, čez Mur-sko Soboto-Središće, Varaždin-Zagreb in Reko, oziroma Varaždin-Ludbreg, Virovitica in Osijek kot Dravska želez-nica.

g) Zato bi ta proga tudi odgovarjala vsem stratežičnim zahtevam.

h) Glede stroškov se po izjavi inže-nierjev in strokovnjakov ne bi toliko razlikovala od proge Ljutomer-Ormož, pač pa bi njena aktiviteta bila zasig-u-rana vsled večjega in trgovsko jakega gospodarskega okoliša.

7. Zato prosijo na današnjem sestan-ku zbrani interesenti enoglasno vlado in vse merodajne korporacije, da vzamejo v pretres na podlagi gori omenjenih raz-logov tudi projekt zveze Ljutomera s Središčem in da se šele na podlagi te-meljnih študij vseh gospodarskih, stra-tegičnih in financijelnih razmer odločijo za eno ali drugo progo.

* Ker nosi njegovo ime. Redko se dogo-di, da bi kdo dobil kak dar zato, ker nosi slučajno isto ime, kakor oni, ki daruje. Vendar se je to zgodilo v Bodleyevi knjižnici v Oxfordu. Tej knjižnici je neki George Bod-ley iz Hamiltona v Novi Zelandiji poslal 500 funtov Sterlingov samo zato, ker nosi knjižnica isto ime kakor on. V pismu je naglašal, da on ni sorodnik ustanovitelja knjižnice, vendar ga veseli, da tako ugleden zavod nosi »njegovo ime«.

* Tretji največji diamant. Po vesteh iz Bombaya nameravajo pokloniti indijski princu angleškemu kralju takozvani ljub-lijni diamant, ki je po velikosti tretji na svetu. Ta diamant bo pritrjen na an-gleško kromo. Vreden je skoro pol milijona funtov.

Uradniško vprašanje.

Med velikimi vprašanji, ki nam jih je postavilo državno ujedinjenje po preobratu, se nahaja tudi činovniško. To vprašanje je moralo nujno nastati iz različnih vzrokov. Najprej se državno ujedinjenje ni izvršilo na ta način, da je velika država pritegnila k sebi manjši del tuje države: da bi bila torej enotno prenesta svojo upravo na nove pokrajine. Z iznovenitvijo jugoslovanske države je nastal ravno novi problem v tem, da se je moralo ujediniti tudi javno upravo ter se ni moglo prenesti srbske uprave v nove pokrajine. Nova država je v upravnem oziru dobila številno različnost upravnih sistemov, mozaik različnih uprav: srbsko, madžarsko, avstrijsko, bosansko, črnogorsko in v neki meri makedonsko turško. Vse te upravne sisteme je bilo treba unificirati. To je ena. Nadalje so se morala izvršiti velika premeščanja činovnikov v centralo v Beograd in v pokrajine, kjer je nedostajalo zadostnega činovništva. Iz teh dveh potreb in odgovarjajočih ukrepov se je izcimilo neko osebno vprašanje. Činovništvo je prihajalo v tuje pokrajine, v nepoznane prilike, v urade, ki jim doslej ni bilo valjeno. Od tod so nastale nesoglasja, osebne nezadovoljnosti ter vznemirjenja činovništva, ki so se stopnjevala vsled pritiska javnega mnenja in upravne kritike našega tiska.

To je ena stran činovniškega vprašanja. Druga je nastala pod pritiskom novih političnih in strankarskih razmer. Kakor vedno ob velikih političnih preobratih, tako je tudi naše javno in politično življenje po preobratu, v prvi dobi mlade države, dobilo oblike strastnega in brezobzirnega boja za njeno pravilno državotvorno ureditev. V objem te borbe se je pritožilo tudi činovništvo in ustvarilo pojav partizanstva, ki je razdrojilo činovništvo, mu vzelo notranji mir ter udanost svojemu poklicu. Partizanstvo rodi krivice, iz krivic nastajajo mržnje, nevoljnost strokovnega čela in zanemarjanje poklica. S partizanstvom je prišel med naše činovništvo prvi val korupcije. To je druga stran činovniškega vprašanja.

Tretja stran tega vprašanja je gmotno stanje činovniškega stanu. Svobodna vojna je zapustila jugoslovanski državi težke gospodarske razmere. Te prilike so dale najboljše opisati s slovo valuto in pa z neznošno dragotino. Valuta kot taka ne zanima gmotnega stanja činovništva. Pač pa je dragotina. Dejstvo je, da je naše činovništvo prepričano v gmotnem oziru skrajni bedi, da tudi v največji meri, če prednjačijo pred njim v oziru gmotnega stanja vsi ostali sloji. Činovništvo se nahaja na najnižji stopnji gmotne zaštite in oskrbe. To je obenem najbolj žalostno izpričevalo naše socialne politike. Imamo posebno ministrstvo za socialno zaščito, državno uradništvo pa, ki bi je moralo biti prvo deležno, pa na strahu. Znano je, s kakim nako se je hitelo izdelati delavske zaščitne zakone, pomiriti njegove socialne zahteve ter ustvariti pravne in socialne pogoje delavskega življenja. Uradništvo je bilo potisnjeno v ozadje in država je zanemarila prvo svojo socialno nalogo: zaščititi in oskrbeti svoje činovništvo pred dragotino in neznošnimi življenjskimi pogoji povojnega gospodarstva. Gmotna beda, v kateri se nahaja naše državno činovništvo, je tudi iz nekega višjega vidika sila kvarno državi in njenemu pravilnemu razvoju. Či-

novništvo je namreč zelo važen činitelj javnega mnenja. V tem javnem mnenju zastopa državno idejo in jo brani proti vsakemu napadu, ali bi jo vsaj braniti moralo. Ono je nadalje nositelj državljanske zavesti in mora biti vzor izvrševanja narodnih in državljskih dolžnosti. Činovništvo pa, ki je zašlo v partizansko korupcijo, gmotno bedo in socialno nezaščitenost, kakor naše, to važne državotvorne funkcije vršiti ne more.

V največjem državnem interesu je torej, da se posebno poslednji dve strani činovniškega vprašanja čim prej rešita. Na eni strani naj se uniči partizanstvo, na drugi strani pa naj država prevzame dalekosežno socialno zaščito in oskrbo svojega činovništva.

Prvi cilj se bo dosegel le na ta način, ako bodo naše upravno vodstvo in državno ureditev vodili stvarni in strokovni pogledi. Upravne zadeve so eminentno strokovnega značaja. Tu nima nobena politika in pa strankarski program odločujočega vpliva. Uprava je znanost in po znanosti, po stvarnosti, po pravilnosti naj se rešujejo njene posamezne slabe strani. Ako bi v naši državi zavzela stranka tako načelno razmerje do upravnih vprašanj, tedaj smo uverjeni, da bi se partizanstvo našlo v najkrajšem času in naše notranje življenje bi skoraj dobilo zdrav obraz.

Tudi drugi cilj je možno uresničiti. Povsem nerazumljivo je, kako morejo privatni obrati plačevati svoje činovništvo boljše in pri tem uspevati z velikanskimi dobički, medtem ko ne more država pošteno plačati niti najvišje svoje funkcionarje. Vzemimo banke, vzemimo trgovačka podjetja, četrti, industrije; povsod je činovništvo boljše plačano in zaščiteno. Samo državo mora sradati in životariji in obupnem defektizmu. Država spozna, da je to treba radikalno pomoči, tudi če bi se pri tem zapostavilo kako protažunsko postavko. Sicer pojdemo upravni katastrofi nasproti. Kako naj država reši gmotno vprašanje svojega činovništva? Na dvojni način: ali naj povzra plače, kakor delajo banke in drugi zasebni zavodi ali pa naj ustanovi širom države zadruge, ki bodo činovništvu nudile vse življenjske potrebščine po znižanih cenah. Gmotno stanje činovništva naj se torej radikalno reši. Pri tem pa naj bo rešitev neodvisna od posameznih draginskih konjunktur.

Se ena stran činovniškega vprašanja je treba omeniti: to je njega pravno in politično razmerje do javnega in strankarskega življenja. Tozadevno naj se postopno zapadnih vzorih. Svoboda političnega prepričanja činovnikov naj se varuje kolikor mogoče. Čim se bo odpravilo partizanstvo in uvedlo upravno sodišča, bo tudi ta svoboda zajamčena in se neokorektnosti činovnikov bodo zasledovala na normalen način, kakor pri vsakem drugem državljanu.

Vse te strani nam odkriva današnje činovniško vprašanje ki je za razvoj jugoslovanske države največjega pomena. To vprašanje obsega tako resne točke, da bi lahko tvorilo programni odstavek vsake politične stranke. Življenje naj se gleda z objektivnimi očmi ter naj se rešujejo stvarna vprašanja na kulturni in strokovnosti je zapopaden ves program naše notranje sanacije.

Predlog uradniškega zakona.

O zakonu, ki naj uredi vprašanje naših državnih uradnikov in ostalih državnih nameščenec se je že mnogo pisalo v vsem našem časopisu. Posebno naš list mu je z ozirom na njegovo veliko važnost za pretežno večino onega sloja, ki vzdržuje v teku državno upravo, posvetil že jako veliko prostora. Zakon se je dolgo obdelaval v posebni komisiji in dolgo je trajalo, predno je prišel pred narodno skupščino. Seveda je zakon na svojem potu od komisije do narodne skupščine doživel marsikatero izpremembo in gotovo je, da bo še marsikatero doživel v narodni skupščini oziroma v zakonodajnem odboru, kamor ga je odkazala skupščina proti volji opozicije. Kljub temu pa bo naše javne nameščenice tudi v sedanjih oblikah nedvomno zanimale, zato prinašamo iz njega njegove najvažnejše odredbe.

RAZDELITEV URADNIKOV.

Vsi državni nameščenici se dele na uradnike, zvančnike in slugo. — Uradniki pridejo v posamezne kategorije posameznih strok drž. službe ali pa ostanejo izven kategorije.

Po zahtevani izobrazbi se dele uradniki na sledeče tri kategorije:

1. Služba, za katero se zahteva fakultetna izobrazba ali njej enakovredna izobrazba izkazana z diplomom.

2. Služba, za katero se zahteva popolna srednješolska izobrazba z izpitom zrelosti ali njej enakovredna.

3. Služba, za katero se zahteva

najmanj 4 razrede srednjih šol ali temu enakovredna izobrazba.

Po vrsti dela v posameznih kategorijah se dele kategorije na skupine in sicer prva kategorija na 6, druga na 5 in tretja na 4 skupine.

V vseh kategorijah obstoje sledeče skupine: pripravljalne, pomožne in glavne.

Pripravljalne skupine so: v prvi kategoriji 6, v drugi 5 in v tretji 4. Pomožne skupine so: v prvi kategoriji 4, in 5, v drugi 3, in 4, in v tretji 2, in 3.

Ostale skupine v vseh treh kategorijah so glavne.

Državna služba je za prva tri leta samo začasna in oseba, katere stopi vanjo, se more sprejeti samo kot začasni državni nameščenec. To pa se ne nanaša na uradnike, katerim poseben zakon priznava takoj stalnost.

DOHODKI AKTIVNIH URADNIKOV

Dohodki aktivnih državnih nameščenecv so sledeči:

1. Za uradnike v kategorijah: plača, katere se deli na osnovno in položajno, stanarina, katere se deli v redno in povečano in doklade na otroke.

2. Za uradnike izven kategorij: plača in doklade na otroke.

3. Za zvančnike in slugo: plača, stanarina, katere se deli na redno in povečano in doklade na otroke.

Osnovna plača uradnikov se odreja po službenih kategorijah in v vsaki kategoriji se deli na deset stopenj po sledeči tabeli:

1.	3900	3000	2500
2.	5000	3800	3000
3.	5600	4300	3400
4.	6200	4800	3800
5.	6900	5400	4300
6.	7600	6000	4800
7.	8300	6700	5400
8.	9400	7400	6000
9.	10400	8200	6600
10.	12000	9000	7200

Po dosegi najvišje stopnje osnovne plače, pripada uradniku za ves čas nadaljnjega službovanja najvišja letna osnovna plača njegove kategorije povečana z 15%. Ta povešek pa se ne računa pri pokojnini.

Položajne plače se odredajo po skupinah vsake kategorije. Vsi uradniki iste skupine v eni kategoriji imajo isto položajno plačo in s tem isti službeni položaj, ne oziroma se na to kako se ti položaji v posameznih strokah nazivajo.

Položajne plače v posameznih kategorijah so sledeče:

Prva kategorija: prva skupina 13.500 Din, druga skupina 9.000 Din, tretja skupina 6.000 Din, četrta skupina 5.000 Din, peta skupina 3.600 Din in šesta skupina 3.000 Din.

Druga kategorija: prva skupina 5.000 Din, druga skupina 4.000 Din, tretja skupina 3.000 Din, četrta skupina 2.400 Din in peta skupina 1.800 Din.

Tretja kategorija: prva skupina 3.000 Din, druga skupina 2.000 Din, tretja skupina 1.400 Din in četrta skupina 1.000 Din.

URADNIKI IZVEN KATEGORIJE

Plače uradnikov izven kategorij so sledeče:

1. ministrski predsednik 120.000 Din.

2. ministri 36.000 Din.

3. predsedniki kasacijskega sodišča, državnega sveta, glavne kontrole in posienih in inozemstvu prvega razreda 60.000 Din.

4. državni podtajniki, podpredsedniki kasacijskega sodišča in iržavnega sveta, poslaniški in inozemstvu II. razreda 50.000 Din.

5. Pomočniki ministrov, član kasacijskega sodišča, državnega sveta in glavne kontrole, ravnatelji ministrstev in ravnateljstev, redni univerzitetni profesorji, kateri imajo 10 let univerzitetne službe in vse osebe, ki so po zakonu postavljene v isti čin 40.000 Din.

PLAČE ZVANIČNIKOV IN NJIM ENAKIH.

Na prvi stopnji 3.400 Din, na drugi stopnji 3.800 Din, na tretji stopnji 4.200 Din, na četrti stopnji 4.600 Din, na peti stopnji 5.000 Din, na šesti stopnji 5.400 Din in na sedmi stopnji 5.800 Din.

PLAČE SLUG IN NJIM ENAKIH.

Na prvi stopnji 3.000 Din, na drugi stopnji 3.600 Din, na tretji stopnji 3.720 Din, na četrti stopnji 4.080 Din, na peti stopnji 4.440 Din, na šesti stopnji 4.800 Din in na sedmi stopnji 5.100 Din.

REDNA STANARINA.

Redna stanarina pri uradnikih se odreja sledeče:

Za prvo kategorijo: v prvih šestih letih službe po 3.000 Din letno; nadaljnih deset let po 4.800 Din letno; za nadaljne službovanje po 6.000 Din letno.

Za drugo in tretjo kategorijo: prvih šest let 1.800 Din letno; nadaljnih deset let 3.000 Din letno; za nadaljne službovanje po 4.200 Din letno.

Redna stanarina za zvančnike in slugo 1.200 Din letno.

Ministrski svet more za mesta, kjer so cene stanovanjem izvanredno velike, povečati redno stanarino. Z ozirom na to povečanje stanarine se dele mesta v tri razrede. V prvem razredu se poveča redna stanarina za 30%, v drugem razredu za 20% in v tretjem razredu za 10%.

DOKLADI ZA OTROKE.

Doklada na otroke znaša do njegovega izpolnjenega 6. leta 360 Din, do njegovega izpolnjenega 12. leta 600 Din in dalje do polnoletnosti pa 840 Din letno.

URADNIŠTVO IN DAVKI.

Uradniki plačujejo davke na osnovno plačo, zvančniki in slugo pa na polovico svoje plače. Uradniki izven kategorij plačajo davke od polovice vseh svojih prejemkov.

Državni uradniki se osvobodijo davkov na ostale dohodke kakor tudi od plačevanja vseh ostalih državnih in samoupravnih doliad.

Davke se bo plačeval po sledeči tabeli:

do 4.000 Din letno 1%.

od 4.001 Din do 7.001 letno 2%.

od 7.001 Din do 10.001 letno 3%.

od 10.001 Din dalje 4%.

POKOJNINA.

Pravico na pokojnino dobi drž. nameščenec kadar izpolni deset let službe, katere se mu priznajo v pokojnino. Od pokojninske osnove pripada državnemu nameščencu po desetih letih službe 50%, za vsako nadaljno leto službo pa po 1%, tako, da dobi po 35letnem službovanju popolno pokojnino. Rok za polno pokojnino pa more biti v poedinih strokah tudi krajši, kar se bo uredilo s posebnimi zakoni.

Državni nameščenec se ne sme upokojiti prej, predno si ni pridobil pravice na polno pokojnino. Izjemo se more upokojiti prej, če je dosegel 60 let starosti, mora pa se upokojiti, kadar doseže 65 let starosti, ako je dalje kot eno leto na razpoloženju.

Pravico na rodbinsko pokojnino dobi državni nameščenec za člane svoje rodbine, kadar dovrši pet let službe, pa tudi pred tem rokom v slučajih, v katerih bi tudi on sam dobi osebno pokojnino tudi pred izvršitvijo deset let državne službe.

PREHODNI ČAS:

Kakor hitro se ta zakon objavi, se postavijo vsi uradniki, ki pridejo v kategorije in vsi ostali državni nameščenici, na razpoloženje. Uradniki izven kategorij in sodniki se ne postavijo na razpoloženje.

Najpozneje v roku šestih mesecev po objavljenju zakona se bo odločilo za vsakega državnega nameščenca, ali se nastavi in na kak način se nastavi. Celokupen ta posel bodo izvedle posebne komisije.

no; za nadaljne službovanje po 6.000 Din letno.

Za drugo in tretjo kategorijo: prvih šest let 1.800 Din letno; nadaljnih deset let 3.000 Din letno; za nadaljne službovanje pa 4.200 Din letno.

Redna stanarina za zvančnike in slugo 1.200 Din letno.

POVEČANA STANARINA.

Ministrski svet more za mesta, kjer so cene stanovanjem izvanredno velike, povečati redno stanarino. Z ozirom na to povečanje stanarine se dele mesta v tri razrede. V prvem razredu se poveča redna stanarina za 30%, v drugem razredu za 20% in v tretjem razredu za 10%.

DOKLADE ZA OTROKE.

Doklada na otroke znaša do njegovega izpolnjenega 6. leta 360 Din, do njegovega izpolnjenega 12. leta 600 Din in dalje do polnoletnosti pa 840 Din letno.

URADNIŠTVO IN DAVKI.

Uradniki plačujejo davke na osnovno plačo, zvančniki in slugo pa na polovico svoje plače. Uradniki izven kategorij plačajo davke od polovice vseh svojih prejemkov.

Državni uradniki se osvobodijo davkov na ostale dohodke kakor tudi od plačevanja vseh ostalih državnih in samoupravnih doliad.

Davke se bo plačeval po sledeči tabeli:

do 4.000 Din letno 1%.

od 4.001 Din do 7.001 letno 2%.

od 7.001 Din do 10.001 letno 3%.

od 10.001 Din dalje 4%.

POKOJNINA.

Pravico na pokojnino dobi drž. nameščenec kadar izpolni deset let službe, katere se mu priznajo v pokojnino. Od pokojninske osnove pripada državnemu nameščencu po desetih letih službe 50%, za vsako nadaljno leto službo pa po 1%, tako, da dobi po 35letnem službovanju popolno pokojnino. Rok za polno pokojnino pa more biti v poedinih strokah tudi krajši, kar se bo uredilo s posebnimi zakoni.

Državni nameščenec se ne sme upokojiti prej, predno si ni pridobil pravice na polno pokojnino. Izjemo se more upokojiti prej, če je dosegel 60 let starosti, mora pa se upokojiti, kadar doseže 65 let starosti, ako je dalje kot eno leto na razpoloženju.

Pravico na rodbinsko pokojnino dobi državni nameščenec za člane svoje rodbine, kadar dovrši pet let službe, pa tudi pred tem rokom v slučajih, v katerih bi tudi on sam dobi osebno pokojnino tudi pred izvršitvijo deset let državne službe.

PREHODNI ČAS:

Kakor hitro se ta zakon objavi, se postavijo vsi uradniki, ki pridejo v kategorije in vsi ostali državni nameščenici, na razpoloženje. Uradniki izven kategorij in sodniki se ne postavijo na razpoloženje.

Najpozneje v roku šestih mesecev po objavljenju zakona se bo odločilo za vsakega državnega nameščenca, ali se nastavi in na kak način se nastavi. Celokupen ta posel bodo izvedle posebne komisije.

Iz učiteljskih krogov.

Vedno in vedno se sliši, ob priliki in nepriliki iz vseh mogočih slojev posebno pa še iz vrst uradništva, kako prijetno in brezskrbno življenje uživa učiteljstvo, ki je pri vseh dobrotah notabene še dobro plačano.

Mnogo jih je, ki so že izrekli podobno obsodbo, vendar pa zelo dvomim, da je bil dotični le deloma informiran o položaju, v katerem živi zlasti učiteljstvo po deželi. Sicer bi ne mogel trdit kaj podobnega.

Nimam niti zdaleka namena povzdiguati učiteljske zasluge za narodno prosveto itd. v kake nebotične višave, pač pa bi rad obeležil nekaj kritičnih momentov iz učiteljskega življenja. Pretežna večina delavcev, duševnih in materialnih, dela svojemu delodajalcu za gotovo plačo, da odpravi odkazano mu delo in dosluži svoje ure in s tem konec! Ne delodajalcu, še manj pa kakemu privatniku, ne bo prišlo na misel, kritizirati njegovo izvenslužbeno delo in življenje! No pri nas je precej drugače. Ne samo, da ti prekritizirajo tvoje šolsko delovanje na precej nelep način ljudje, lajki, ki o tem nimajo niti trohice pojma, ampak tudi sicer boš smel komaj kihnuti, da se nad tem ne bo razburila že cela občina. Če boš pa jedel morda meso na petek (proti čemu sicer težko grešimo, ker ga navedemo ni), ali pa enkrat izostal od mase, ti bo pa že gospod kaplan oskrbel, da te bodo dobri verni ljudje tako zbojkotali, da kar lahko povežeš svojo culico in odjadrš v boljše kraje. In dalo bi se povedati še mnogo o sličnih prijetnostih.

Vsak drugi si po dokončani službi more poiskati samoto ali družbo — vse po svojem srcu in svobodni volji; gre k tovarišu, pa si zapojeta veselo pesem ali vzbujata trpke spomine —

vse po priliki. In če nima prijatelja, bo gotovo dobil človeka, s katerim bo lahko govoril še o čem drugem, kot samo o vremenu in kako bo letos zrastle zelje ali repa itd.

Te možnosti pa mi nimamo! Z malo izjemo tovarišev, ki službujejo po mestih, smo skoraj vsi prisiljeni govoriti le o vaški politiki in o vremenu. Malodane vsi so prepričani, da je življenje po deželi zelo prijetno — vsakor pa mnogo lepše, kot po mestih. Ne želim nikomur, da bi moral te prijetnosti okusiti osebno, ker doživel bi bridko razočaranje. Res idealno lepo je preživeti nekaj dni pred našim preprostim narodom, da prav v razvedrilo bo vsakomur ta izprememba, vendar da morata med njim ostati cele mesece in leta, — kako boste vzlic vsej ljubezni do njega zahrepeneli po tovarišu z sebi enakim obzorjem. In tega ni!

Mnogo uteme nam dajejo uspehi vzgoje naših malčkov, in — to nam je v plačilo, — plača komaj — za nagrado!

Danes v času obče revščine in nadloge, si skuša vsak posameznik sam ali organiziran, pridobiti izboljšanje svojega socialnega stališča na ta ali drugi način, da vsaj deloma krije potreščine za vsakdanje življenje — kaj mislite, dela učiteljstvo!??

Sloviti zgodovinski roman M. ZEVACA

„KRALJEVI VITEZ“

je izšel in se dobi v „Zvezni knjigarni“, Ljubljana, Mar. trg 8 v dveh delih. Cena broš. za vsak del din.15.—

Zase ničesar! — Ne verjamete?? Pojdite poljubno na kako učiteljsko konferenco, pa boste videli in slišali! Na programu so referati: »Vzgojimo nov rod dobrih državljanov«, — »Vzgojimo poštene ljudi«, »Podrobni učni načrt za zemljepisje in zgodovino za pet-razrednice«, »Kako treba gojiti sadno drevje«, »Kako treba zatirati voluharja, miši in podgane« itd. itd.

Rog ne daj, da bi se spodlikal nad lepimi referati učiteljskih konferenc, vendar pa — ali ne bi bilo pametno, da se sem in tja spomnimo tudi nasel!?? Vse kriči po izboljšanju, ali gre samo nam tako dobro, da molčimo!??

Rog nam pomagaj, če skoraj ne bo boljše!!

Izložba vina in vinski sajam v Zagrebu.

Sva večje trgovine vinom u Njemačkoj, Avstriji, Švicarskoj, Češkoj, Poljskoj i Njemačkoj obavile su, da se u Zagrebu od 17. do 23. rujna obdržavati izložba vina i vinski sajam, i među našim vinogradarima i veletrgovcima vinom vlada veliko zanimanje za izložbu i sajam vina. Hrv. slav. gospodarsko društvo k. s. z. u Zagrebu koje priređuje ovu izložbu i velesajam na izložbenom prostoru Zagrebačkog Zbora, primilo je već mnoge upite od izložitelja, a prijavile su svoje sudjelovanje i mnoge naše ponajbolje i najveće veletrgovine vinom kao i mnogi uzorni vinogradari.

Na izložbi voća, povrća, grožđa i vina, imadu prednost proizvođači vinogradari iz širje okolice grada Zagreba koji besplatno izlažu svoj proizvod u prekrasnim butiljima od 0.7 L. Maloprodajnici mogu u svrhu točenja na izložbi dovesti sobom do 100 litara vina.

Na velesajmu vina mogu sudjelovati vinogradari i veletrgovine vinom, uredivši si svoje točione i kušane, za koje će platiti odštetu po četvornom in-tru, koja će se za koji dan ustanoviti i naknadno pripočiti.

Svi vinogradari i trgovci vinom, koji žele sudjelovati, neka se po mogućnosti što prije prijave kod Hrv. slav. gospodarskog društva k. s. z. u Zagrebu, koje svakom na zahtjev šalje prijavnice za vinski sajam.

Prava narodna jed

so bile že pred vojno testenine

„PEKATETE“

in kakor kaže, ne bo kmalu hiše med našim ljudstvom, kjer jih ne bi uživali.

Kopirne role (suhe in mokre)

The Rex Co. Ljubljana.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja

Elsa lilijno mlečno milo

najbolje blago, najfinije „milo lepote“ 4 kosi z zamotom in poštnino 120 Kr.

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Kakor nalašč je srečala davi staro prijateljico, ki je bila prav spretna modistka in si ni mogla misliti lepšega nego skupno podjetje s tovarišico, ki bi prispevala denar, dočim bi ona vložila svoje znanje. Kupili bi si trdko, ki je bila na prodaj v Bredski ulici; bili sta prepričani, da bo v njih rokah uspevala in donasala lep dobiček.

Fancy je pripovedovala vse to z zabavnim obrazom in kar zasipala grofa s strokovnimi izrazi. Hektor se je smejal. Tako podjetni naklepi so se mu zdeli sila smešni, hkrati pa mu je prišlo samozatajevanje mlade in zale žensčice, ki je bila pripravljena delati in truditi se, samo da bi ugajala njemu.

Na žalost se je bilo treba ločiti: Fancy je prispela v Corbeil z namenom, da ostane tukaj cel teden dni; toda grof je izjavil, da je to povsem nemogoče. Prva je hudo jokala, celo zamerila mu je, nato pa se je utolažila z mislijo, da se vrne prihodnjo sredo.

»Tak zbegom,« je ponavljala Hektorju pri zadnjem obisku. »Zbegom, in misli kaj name!«

S porednim nasmeškom je pripomnila: »Pravzaprav bi morala biti v skrbih; med vožnjo sem govorila z nekimi gospodi, ki poznajo tvojega prijatelja in so mi rekli, da je njegova soproga morda najlepša žena na vsem Francoskem. Je li resnica?«

»Bogme ne vem! Pozabil sem si jo ogledati.«

Hektor ni legal. Čeprav se mu ni več poznalo, sta ga vendar še težila strah in muka izza ponesrečenega samomora.

Bil je poln tiste omamljenosti, ki sledi vsem velikim moralnim krizam enako kakor silnim udarcem na glavo ter ovira človekovo pozornost, da se ne more vstavljati ob vnanjih stvareh.

Toda besede »najlepša žena na Francoskem« so zbudile njegovo pažnjo, tako da je mogel še tisti večer dohiteti zamudno. Ko se je vrnil v Valfeuilu, prijatelja še ni bilo doma in gospa Sauvresyeva je sedela sama v živo razsvetljenem salonu ter nekaj čitala.

Hektor ji je sedel nasproti; malce napošev, tako da jo je mogel udobno opazovati, dočim je praznil svojo zalogo plehkih fraz.

Njegov prvi dojem ni bil ugoden za Berto. Njena lepota se mu je zdelala preveč marmorska in tudi preveč popolna.

Iskal je na njej napak in ko ni našel nobene, ga je postalo malone strah tega krasnega, brezgibnega obličja in teh jasnih oči, ki so jih pogledi prodirali vanj nalik jeklenim rezilom.

Njegova šibka, omahljiva in neodločna narava se je morda nehoti zbal energične, opredeljene in neizprosno predrzne nature, katero je čutila v tej ženski.

Sčasoma pa se je navadil sedeti pri Berti malone ves popoldan, dočim je Sauvresy begal okrog zaradi njegove likvidacije, prodajaje to, pogajaje se za ono in žrtvujoč svoj čas pripravljanju za obresti in posvetovanjem z odvetniki in demariki.

Kmalu je opazil, da ga posluša rada; po tem je sodil, da mora biti duhovita ženska, ki daleč nadkriljuje svojega moža.

On sam ni bil prav nič duhovit; imel pa je neizčrpno zalogo anekdot in prigod. Videl je toliko stvari, obdrgnil se ob toliko ljudi, da je bil podobno letopisu, ki mu je vedno zanimivo obračati liste. S to vrlino se je družilo dokaj ognjevitosti, še več pa vpludnega cinizma, ki je presenetil vsakogar, vsaj na prvi mah.

Svoboda Bertinega mišljenja je bila takrat že premajhna; ni ga mogla ceniti po njegovi pravi vrednosti.

Poslušala ga je, pogrezajoč se v tisto bedasto vznichenje, s katerim poslušamo potnika, ki se je vrnil iz tujih, nevarnih dežel ter videl ljudstva, ki niti ne vemo, da so na svetu, in živel sredi čudnih, nam nerazumljivih šeg in navad.

Dnevi, tedni in meseci so minevali, a grof Trémorelski se v Valfeuilu daleko ni dolgočasil tako, kakor je mislil izprva.

Počasi je držal po tistem rahlem pologu materialnega udobstva, ki drži naravnost v otopelost. Mrzlci prvih dni je sledila nekakšna telesna in duševna omotica, kateri je res da nedostajalo pikantnega mika, zato pa tudi vsakršnih neprijetnih občutkov.

Jedel in pil je mnogo ter spal po dvanajst ur na dan. Kadar se ni razgovarjal z Berto se je klatil po grajskem parku, zibal v ameriškem naslanjaču ali jahal na izprehod. Ponizal se je tako daleč, da je ribaril s trnkom pod vrhami na koncu vrta. Redil se je.

Najboljši dnevi so bili tisti, ki jih je preživel v Corbeilu v Fancini družbi. V nji je čutil še košček svoje prošlosti; v gubah svoje obleke mu je prinašala duh pariškega zraka, njenih čreveljčkov se je držal pariški bulvarski prah...

Jenny je prihajala vestno vsak teden in zdelo se je, da narašča njena ljubezen od sestanka do sestanka, nikar pa, da bi pojemale.

Drugače se ubogemu dekletu pač ni godilo najbolje. Trdko je kupila desti predrago in njena družabnica je čez mesec dni izginila ter ji odnesla tritisoč frankov. Jenny sama je imela kaj malo pojma o trgovini, katere se je poprijela, in tako so jo strigli z vseh strani.

Dasi s Hektorjem ni govorila o svojih skrbih, je vendar mislila na to, da bi ga prosila pomoči. Bi ji li smel odreči sprčo ogromne žrtve, katero si je naložila zaradi njega?

Valfeuiluski običajni gostje so se izprva čudili visokoraslemu mlademu možu, ki je tako brezdelno postopal po graščini; kesneje so se ga privadili.

Hektor si je nadeval v družbi otožen obraz, kakršen pristoji človeku, ki je doživel nezasišano gorje. Tako se je zdel povsem neopasen.

»Grof Trémorelski je zelo prikupen in prostodušen!« se je glasila sodbja vseh Sauvresyjevih znancev.

Toda kadar je bil sam s seboj, se je obračal ta videz v svoje popolno nasprotje. »Kako dolgo naj še živim tako?« je škrtal v mislih in brezumna otroška jeza ga je grabila, če je primerjal sedanjost in prošlost.

Kako naj se otrese tega pustega življenja, kako naj se reši vseh teh ljudi, omejenih kakor njih morala in plehekših od same resničnosti? Teh ljudi okrog sebe, prijateljev Sauvresyjevih, ne njegovih!

Kam naj pobegne, kam naj se zateče. Izkušnjava, da bi se povrnil v Pariz, ga ni napadla nikoli. Kaj naj bi tudi počel v

Parizu? Njegov dvorec je bil sedaj last obogatega usnarja. Denarja ni imel, razen tistega, kar mu je posojal Sauvresy.

Ta Sauvresy se je zdel Hektorju strašen človek, neizprosno in trd kakor ranocelnik, ki se malo meni za to, če mu kričiš pod nožem, in gleda le na to, da bi te otel. On ni poznal v obupnih položajih ne polovičarstva ne popuščanja.

»Tvoja ladja se potaplja,« je rekel Hektorju že prvi dan. »Zato glejva, da zmečeva v morje vse, kar je odveč. Ne oklepajva se prošlosti, mrtva je; pokopljiva jo in nič naj se je ne spominja. Ko razčistiva položaj, se bo videlo, kaj ostane.«

Razčiščevanje položaja ni bilo lahko delo. Upniki so rasli iz tal kakor gobe po dežju; njih vrsta ni bila nikoli popolna. Oglašali so se celo z Angleškega in drugod. Marsikateri je bil gotovo že plačan, a se mu je užalilo, da Trémorel ni shranil pobotnice, in tako je iznova zahteval »svoj denar«. Nekateri, ki je Sauvresy odbil njih pretrpane zahteve, so grozili s tožbo, nadejaje se, da strahujejo dolžnika s škandalom.

Sauvresy je bil neznosen v svoji neumorni delavnosti. Vsak drugi ali vsaj tretji dan se je vozil v Pariz; zaradi prodaje posestev je potoval nekajkrat na Burgundsko in Orleansko.

Trémorel, ki se mu je od kraja le posmehoval, ga je zdaj sovražil. Prijatelj neizpremenljivo srečni obraz ga je navdajal z obupno zavistjo. Le ena, zato tem grja misel mu je bila v tolažbo.

»Sauvresyjeva sreča,« si je prigovarjal na tihem, »izvira predvsem iz tega, ker je bedak. On meni, da je žena vsa nora vanj, ko ga v resnici ne more trpeti.«

Berta se je res tako izpozabila, da je dala Hektorju uginiti svojo mržnjo do soproga.

Nič več ni razglabljala občutkov svojega srca; priznavala si je odkrito, da ljubi Trémorela. Njene oči, otrovane s predsodki, so zle v njem dovršeni vzor davnih, vročinskih sanjarij.

In hkrati je bila vsa nesrečna, ker on ni kazal ljubezni do nje. Njena lepota potemtakem ni bila neodoljiva, kakor so ji čisto zatrljivi? Ustrezljiv je bil zares, poln vpludnosti in celo galanten, a niti trohice več.

»Ako bi me ljubil,« je ngibala zlovoljno, »bi mi povedal, on, ki je tako drzen z ženskami in se ne plaši vruga ne pekla.«

Sovrašstvo jo je popadalo do soljube, s katero se je vsak teden sestajal v Corbeilu. Želela jo je videti in poznati. Kdo utegne biti? Je li zelo lepa, kdo ve?

Hektor je bil glede miss Fancy docela neprodiren. Na njena spretna vprašanja je dajal le negotove odgovore; in tako so preostajale Bertini domišljiji samo domneve, ki so bile naravno zelo laskave zanj.

Napočil je dan, ko ni mogla več premagovati skeleče radovednosti. Napravila se je v svojo najbolj preprosto črno obleko, zavila se v črn pajčolan ter hitela na corbeilsko postajo k vlakcu, s katerim se je neznanka običajno vračala v Pariz.

Sedla je zunaj na klop, ki sta jo zakrivali dve težki telegi. Čakala ni dolgo.

V drevoredu, ki se je odpiral pred njo, sta se kmalu pokazala grof Hektor in njegova ljubica. Držala sta se pod pazduho in po njih obrazih bi bil človek sodil, da sta najsrečnejša dvojica na svetu.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

OVONASTROPNO TRGOVSKO HIŠO ob glavni ulici Maribora, na dvorišču hiša za delavnico za 300.000 dinarjev. Videl, Maribor, Koroška c. 39. 314

LEP VINOGRAĐ, oddaljen 100 ur od Ljutomer, ki meri 7 oralov, s trgovsko vred. Oglasi se je pri lastniku Francu Becu, Illovec št. 8, v Sv. Nikolaj pri Ormožu. 312

VINOČOC, 2 hiši, 5 oralov zemlje in vodna moč. ORADIC v Mariboru s tremi orali parka, 1 milijon dinarjev. 313

GOSTILNA, trgovina, mostna, mesarja, hlevi za 60 glav živine, za trgovino živine, 10 oralov zemlje, konj za dirko in voz, krasno meblirane 4 sobe, vse kakor je za 600.000 D. Posedava od 9 oralov na preli, trgovske in stanovanjske hiše, vila po kupu prazna. — Zagorski, Maribor, Barvarska ul. 3. 310

VEČJO množino balnih pove se takoj proda. Naslov pove upr. lista. 308

MALO hišo z vrtom v Ljubljanski okolici. Jenkova ul. št. 18. 307

ZENSKO KOLO v dobrem stanju. Poizve se pri Jugoslaviji, Kapiteljska c. 305

RADI PRESELTIVE obitavni pravna za vsako hišo v vrtom in stavbiščem, pod zelo ugodnimi pogoji. Kup-

cu stanovanje na razpolago. Poizve se pri upravi lista. 302

HIŠO za trgovino, enonadstropno v Mariboru blizu koroškega kolodvora, lokalno, lepe kleti takoj na razpolago, posebno dvoriščno poslopje, 600m² vrta. Cena 900.000 K. Dopisil pod »Trgovska hiša«, pošto leže v Maribor. 272

SLUŽBE:

URADNIK, zanesljiv in vesten, izvečan v vseh pisarniških poslih, želi premeniti službo. Ponudbe pod šifro »Vestene« na upravo lista. 315

GOSPODIČNA išče mesta prodajalke. Nastop takoj. Naslov v upravi lista. 311

STROJNIK z večletno službo, izučen ključavničarstva v kovačih išče primerne službe. Ponudbe naj se pošljejo na Franc Loučar, Poljane. 306

TRGOVSKI pomočnik, dobro izvečan, 22 l. star, volaščine prost. išče službo v trgovini mešane stroke. Naslov v upr. lista. 304

SIVILJA, ki ima obrtni list, ali da lahko istega dobi za lastnim strojem išče za takoj in za trajno kot »družabnica« z malim 100.000 K soudeležbo v novo vpejano, dobrodošlo, manufakturno in konfekcijsko trgovino v prometnem trgu ob Sotli. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove uprava lista. 300

TRGOVSKEGA POMOČNIKA pridnega in solidnega, želez. in špecerijske, in pro-

Dr. Iv. Pintar specialista za ženske bolezni in porodništvo ordinira odslej redno od 10—11 ure popoldne. od 2—4 ure popoldne. Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

RAZNO: VELIKO DELAVNICO oddam v najem za daljšo dobo, v ljubljanski okolici. Pripravna je za večji obrat. Interesenti si jo lahko ogledajo vsaki dan. Naslov v upr. lista. 298

POZOR! Zavarujte poljske pridelke proti toči, gozdove proti požarom. Zvišajte zavarovalno proti požaru in nezgodam. Sklenite življenjska zavarovanja z enkratnim plačilom. Pojasnila in naročitve prevzame »Jadranska zavarovalna družba«. Glavni zastop v Celju. Lava št. 22. 330

ŽEPNE URE, precizijske in stenske, popravila najsolidnejše tvrdka F. Čuden v Prešernovi ulici 1. 306

MLAD KLJUČAVNICAR se želi poročiti kje na deželi z gospodično ali mlado vdovo, ki bi imela prostor za delavnico. Ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo lista pod »Srečno življenje«. 313

Veletrgovina vina sprejme takoj pod jako ugodnimi pogoji

potnika. Ozira se samo na prvovrstno moč, vpejano v tej stroki. Ponudbe na upravo lista pod »potnik«. 300

Dr. Iv. Pintar specialista za ženske bolezni in porodništvo ordinira odslej redno od 10—11 ure popoldne. od 2—4 ure popoldne. Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

RAZNO: VELIKO DELAVNICO oddam v najem za daljšo dobo, v ljubljanski okolici. Pripravna je za večji obrat. Interesenti si jo lahko ogledajo vsaki dan. Naslov v upr. lista. 298

POZOR! Zavarujte poljske pridelke proti toči, gozdove proti požarom. Zvišajte zavarovalno proti požaru in nezgodam. Sklenite življenjska zavarovanja z enkratnim plačilom. Pojasnila in naročitve prevzame »Jadranska zavarovalna družba«. Glavni zastop v Celju. Lava št. 22. 330

ŽEPNE URE, precizijske in stenske, popravila najsolidnejše tvrdka F. Čuden v Prešernovi ulici 1. 306

MLAD KLJUČAVNICAR se želi poročiti kje na deželi z gospodično ali mlado vdovo, ki bi imela prostor za delavnico. Ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo lista pod »Srečno življenje«. 313

Veletrgovina vina sprejme takoj pod jako ugodnimi pogoji

potnika. Ozira se samo na prvovrstno moč, vpejano v tej stroki. Ponudbe na upravo lista pod »potnik«. 300

Urar Ed. Škopek Ljubljana, Mestni trg št. 8. Velika zaloga ur, zlatarne, srebrnarne in optike. — Popravila se izvajajo strokovno in pod jamstvom. Cene nizke.

Parketne desčice iz slavonskega hrasta, strošno lepenke, lesni cement dobavljam v vsaki množini najceneje. I. Jugoslovanska trgovnica Bakula JOS. R. PUH LJUBLJANA Gradaška ul. 22 - Telef. 513

Papirnice in trafike pozor! Preskrbite se hitro z lepimi novimi razglednicami ljubljanskih trgov, umetno izdelane in po nizki ceni. 100 kom. K 120.—, 400 kom. K 440.—. Dobijo se v pisarni Zvezne tiskarne, Ljubljana, Wolfova ul. 1.

Enkratna objava 1½ din. Priporočajo se sledeče tvrdke:

SPEDICIJE: Orient, d. d. Ljubljana, Sodna ul. 3, tel. 463. Balkan, d. d. Ljubljana, Dunajska c.

VELETRGOVINA VINA: Restavracija »Zlatorog«, Ljubljana, Gosposka ulica.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Kunc Franc, Ljubljana, Wolfova ul. 6. Prvi domači zavod za povečanje slik.

KNJIGARNA: Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marjin trg 8.

MANUFAKTURE: F. Ostrelj, Ljubljana, Vegova ulica št. 12. V bližini državne realke. Franc Brumat, Ljubljana, Mestni trg 25/1.

TRGOVINA BOMBAŽA: SUKANCA LTD. Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg 12.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE: J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3. O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg.

PAPIRNA TRGOVINA: I. Gajšek, Ljubljana, Sv. Petra c.

STAVBENO PODJETJE: Dr. ing. M. Kasal, Ljubljana. Ivan Vižintin, Ljubljana, Vodmatski

PARNA PEKARNA: Jakob Kavčič, Ljubljana, Gradišče.

SLAŠČICARNA: Kalaš, Ljubljana, Židovska ul. trg 7.

KAVARNE: »Central«, Ljubljana, poleg ljubljanskega mosta, Stefan Mikolič. JADRAN, Breg, vsak dan koncert.

TRGOVINA Z ZLATNINO IN SREBRNINO: Ivan Pakiz, Ljubljana, Stari trg 20.

KAMNOLOM IN OPEK. STROJ: Kleemanns ver. Fabrike, Ober-türkhem und Faurndau.

IZDELOVANJE IN POPRAVLJANJE ROČNIH HARMONIK F. Vodišek, Ljubljana VII., 156.

GRADBENO PODJETJE IN TEHNIŠKO PISARNO sta otvorila ing. Alojz Hrovat in ing. Albin Černe, avtorizirana civilna inženjerja v Ljubljani, Krekov trg št. 10, I. nadst.

Produktivna zadruga pleskarjev, sobotna in črkošlikarjev, reg. z. z. o. z., Ljubljana, Gosposka ul. 4.

IZDELOVALNICA ŽIČNIH VLOG (MODROCEV) ZA POSTELJE TER ŽIČNIH PLETENIN: Šimen Šablantnik, Jesenice - Fužine, domače prvovrstno podjetje.

TRGOVINA VINA DALMATINSKEGA IN Z OTOKA KRK A. Karabaič, Udamska ul. 78, Moste.

20 do 30% prištedite premoaga s pomočjo

Izkoriščanja toplote plina in dima. Ekonomiser visoke kapacitete. Brez teh dobavni rok! Provoznarredna spravevala!

„GEFIA“ d. d. za industrijske naprave Wien, Praga, Budapest, Milano, Düsseldorf.

Ponudbe in obisk inženira brezplačno in brezobvezno od strani glavnega zastopstva za Jugoslavijo

„ORBIS“ Tržišče uzoraka industrijalne robe Zagreb, d. d. Paromlinska cesta 1. Telefon 10 ali 12-30.

Priložnostni nakup! Lokomotiva za obrat z bakrenim ognjenikom, v najboljšem stanju, 60 mm širina kolotečine, teža 62.000 kg, 30 PS, se za 325.000.— jK proda. Vprašanja na: Joh. Korbel, Maribor, Pod mostem 6.

HIŠA ali VILA v LJUBLJANI, kjer bi bilo prosto kako stanovanje, se kupi. Ponudbe z navedbo zahtevane cene na upr. Jugoslavije p. »Trgovca« Ljubljana.

Skladišče ali lokal v sredini mesta se išče za takoj. Ponudbe na upravnishvo »Jugoslavije« pod »Skladišče« št. 100.

Emil Adamič: 16 jugoslovanskih narodnih pesmi

I. del (moški zbori) je ravno izšlo. Cena partituri 10 Din. Naroča se pri

ZVEZNI KNJIGARNI, Ljubljana, Marijin trg 8.

Pevska društva segajte pridno po njih!

M. KUŠTRIN, LJUBLJANA.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obrobov iz tovarne „Walter Martiny“. Na razpolago je hidraulična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obrobov.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2.
Telefon št. 588. Brzjavici: Kuštrin, Ljubljana.
Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.
Telefon št. 470.
Maribor, Jurčičeva ul. št. 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica broj 3.

Menjalnica STUBELJ

dovoljuje si opozoriti cenjeno občinstvo, da nima z Menjalnico Slovenske eskomptne v Kolodvorski ulici št. 43 (hotel Južni kolodvor) nikakih zvez, ter, da posluje od 10. t. m. v lastnih prostorih v Kolodvorski ul. št. 41 na dvorišču, levo poleg carinske agenture Grom.

Potniki v Ameriko, pozor!

UNITED - AMERICAN - LINES - INC. prevaža potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:

Hamburga, Southamptona in Cherbourga v New-York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo. Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Prva odlikovana Dalmatinska Parna Destilarija V. MORPURGO, SPLIT

Nagradjena na svim izložbama največim odlikovanjima.

Rakije svake vrsti — Svetški „Maraschino“ — Ekstrakt od Maraske — Ekstrakt od Charry-Brandy — Cognac 1^a Medica, prvorazredni produkt — Cognac Dalmatia vieaux, obiljubljena marka — Cremes doubles, likeri izvanredne fine — Svakovski najfiniji likeri — Esencije od punča — Sirupi od voća — Limunade.

Cenik na zahtev! Cenik na zahtev!

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji R. RANZINGER

Ljubljana podružnična pisarna Jesenice
Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovorni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zavarovanje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjavici: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Inserati v „Jugoslaviji“ imajo velik uspeh.

Največji davki, katere plačate vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner (imetnik Henri Maire) v Ljubljani, Mestni trg 8. Ta vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvrdnice v Švic, kakor tudi druge dobre zepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verige, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krasna in birmška darila in vsi drugi zlatarini in srebrniki. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. skafje, nože, britve, lesenice in brivske stroje, stekloceze, doze za tobak, svečnice in smodke, naližgače in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. Suttner (imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 8.

MODELE ČEVLJEV v celih serijah iz lepene, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavljajo za tvornice obuval in čevljarjev. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezono.

ZGORNJE DELE izdelujemo iz od naročnika mi doposlana materijala prvovrstno, hitro in poceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za TOVARNE OBUVALA, nakup, reparatura in prodaja ČEVLJARSKIH STROJEV.

Zahtevajte proročnice od RALPH F. RICHTER, Subotica VI.

POUČEVANJE v vseh strokah moderne, mehanike izdelave obuval. ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

Jadranska banka-Beograd.

Delniška glavica: Din 60,000.000. Rezerva: Din 30,000.000.

Podružnice:
Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

AMERIKANSKI ODDELEK.

Naslov za brzjave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANKO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerta Natales, Porvenir.

Skladišče kož Herman Hary i sin Varazdin.

Telefon št. 68. Telefon št. 68.
priporoča svoje bogato skladišče vseh vrst kož in čevljarjskih potrebščin. Solidna in točna postrežba! Tovarniške cene! Zahtevajte cenik!

Smodnik (harut) dinamit, dinamom, vžigalno vrvo, kapice itd.

dobite vedno pri tvrdki

Fr. Stupica,

zaloga poljedelskih strojev in železnice v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

Lisičje kože

in kože divjačine sprejme v stroj, barvo in izdelavo

krznarstvo ROT, Ljubljana, Gradišče 7

kupnje kože divjačine po najvišjih cenah — Sprejema moderniziranje.

Kušar & Rotar Kozarje pri Ljubljani,

naznanjata p. n. občinstvu, da sta

na novo otvorila tovarno kisa ni se priporočata za obilna naročila!

Vsako množino vreč

100 kg, rabljenih, a dobro ohranjenih

kupi

Prva Mariborska tovarna mila MARIBOR.

Staro lito železo

v vseh množinah

kupujejo

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava:

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15.

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

(preje Jugoslovanska Union banka)

Zagreb

Beograd

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škotja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Afilacije:

Budapest: Balkan Bank r. t.

Split: Jugoslovanska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavica in rezerve ca 200.000.000 K.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Delniška glavica: K 20.000.000—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA, LJUBLJANA

Selenburgova ulica št. 1.

Rezervni zakladi: K 6.500.000—

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Oglašujte za Il. Ljubljanski Velesej v „Jugoslaviji“.